

Solutio primo

in. s. 3. in fi. dicitur quod si duo sunt excoicacati minori excoicacione alter alteri absolueri potest. et de sen. excom. c. duobus. quod

excoicacatus minori excoicacione possit alterum absolueri. hoc est idubitatum. quod excoicacatus minori non est priuatus coione sacramentorum actiua sed solum passiuu. et ideo excoicacatus minori potest absolueri alium. et est potest ea que sunt iurisdictionis a quibus priuatus non est. Sed dubium facit. an excoicacatus minori possit recipere absolutionem ab excoicacione. et ut quod non. quod excoicatus minori est priuatus perceptiōe sacramentorum passiuu. cuius ergo absolutio ab excoicacione includat sacramentum pnie. sequitur quod talis excoicatus minori nullo modo potest ab altero absolui. Respondetur quod excoicatus minori potest absolui a deo excoicacione. nec per hoc participat sacris. quod absolutio ab excoicacione minori non est sacram. quod potest fieri a iudice ecclesiastico et clerico dicitur in foro iudiciali et contentioso. et eo inuito et renitente. Si quis autem diceret quod prius potest absolui a peccatis remanente deo minori excoicacione. et sic excoicatus minori erit princeps sacrorum passiuu. Dico primo hoc esse falsum et contra. Si celebrat. extra de cle. exco. mi. ubi habetur quod excoicatus minori est priuatus perceptiōe sacrorum passiuu. Secundo dico hoc esse impossibile quod excoicatus minori possit absolui a peccatis excoicacione manente. Et hoc expresse tenet Ri. in. 4. loquendo de excoicacione minori. quod talis excoicatus nullo modo potest absolui a peccatis excoicacione manente. Et si hoc uerum de excoicacione minori: multoties excommunicatus maior poterit absolui a peccatis excoicacione manente. Quidam tamen dicunt quod si excoicatus non est in mora petende absolutionis quod potest absolui a peccatis ex

coicacione manente. Et allegat per hoc Adonai. q. dicitur quod illa opio est benignior. Itē allegat Ri. ad h. l. 4. di. 18. ar. 7. q. 4. i. v. De presumētiōe. Itē pro dea opi. allegat Red. Sed dico quod hoc est impossibile: quod cum per excoicaciones quis sit priuatus perceptiōe sacrorum passiuu. ut i. c. Si celebrat. de cle. ex. mi. non uideo qualiter excoicatio possit beneficiū absolōnis impartiri. Ad hoc ipsi rident quod uerum est ppletiuu. non autem iniuriu. Ad hoc dico prius quod isti hanc distinctionem nullo iure probant: ideo ea facilitate contenti qua probat. Secundo dico. cōcesso quod iste possit absolui a peccatis excoicacione manente. non est dubium quod iste est princeps scilicet pnie ppletiuu et pfecte. Ibi est adēnt oīa cōntralia requisita ad sacrum pnie: ut p3 per theologos l. 4. di. 14. Nec ob. dēz Adon. q. Adon. non adheret illi opi. ut presupponit per istos. Dicit enim Adon. sub uno constructo. quod si illa opi. sit benignior. tamen alia est securior. Et quod hoc est consuetudo generalis. Ecce quomodo Adon. 13 opi. p. 13 ar. 13. Ad Ri. dico quod imo Ri. i. eodē loco expresse: clare: et non per enigmata 13 opi. cōtraria Dicit enim formaliter ista uerba: quod si uere excoicatus sit iuste: siue iniuste: dum tamen teneat excoicatio: siue sciet per eum quod non est ab excoicacione absoluitus: siue non. quod non potest a sacerdote absolui a peccatis excoicacione manente. quod manifestū est de illo quod iuste est excoicatus et stat per eum. quod talis actus est in peccato mortali. De eo autem quod iniuste est excoicatus: aut iuste. 13 per eum stat quod non absoluitur a magis dubium. tamen creditur quod etiam tales a peccatis non possent absolui ab homine: quibus absoluantur: si uere penitent in iudicio dei. Decretum eius excoicacione. que est opia legum interpret. sic obseruat ut tales non absoluantur. quod presumētiū est ut i pluribus quod iuste excoicatus fuerat. et quod nisi per eos sciret ab excoicacione absolueretur. Excoicatus etiam minori excoicacione non potest absolui a peccatis excoicacione manente. quod ut habetur in. c. Si celebrat. 22. Talis a perceptiōe sacrorum est priuatus h. Ri.

a i

estas. Ita deuenit ser. de outa obs.

Inc.
3622

Adhuc isti ex dictis Ri. ibi q: psumeduz e
 ut i plurib? q iuste excoicatu sint. r q nisi
 p eos statet ab excoicatioe absoluerent.
 uoluit facere argu. a dno sic. ergo ubi ces
 sat ista psumptio sunt absoluendi. Dico
 prio q istud no sequit: ut p3 ex dictis Ri.
 Ri. eni loquit: ibi d inuiste excoicatio. ipi
 aut iterat gnalr de iustre iuste excoi
 catio. Et id pna no ualeat. Si etz isti diu
 sent q excoicatio inuiste: qd e raro fm Ri.
 Si n stat p eu r. q possit absolui a pccis
 excoicatioe manere: hberet aliqua appare
 tia. lz q ex dcois Ri. q solu loqr de excoica
 tione inuiste uelit interre taz de excoicatis
 iuste q inuiste. q si n stat p eos r. q pos
 sunt absolui r. hoc no ualeat. Seco dico
 q si isti uolnt stare dictis Ri. ibi heo ten
 tu. Et dicitio sua qua faciunt no e ad pro
 poliu. Qd probat. Na Ri. ut s uisum est.
 cocludit: r pro idubiatu hber q excoicatio
 iuste qd e ut i plurib? fm eu. siue stet per
 eu r. siue no. nullo modo pot absolui r.
 Et sic d b no e ampl? disputadn. De ex
 coicatio aut inuiste qd e raro e magis du
 bii lz Ri. tu credit et q i h casu. siue stet
 p eu siue no. q nullo modo possit absolui
 r. Et h probat duplici rone? Primo ex
 pfectudine gnali. que e optia legu inter
 pres ut no absoluant. siue sint in mora. si
 ue neq: psumeduz e ut i plurib?. q iuste
 sint excoicati r. Sic ergo Ri. b loquitur
 probado qd ia determinauerat. no ergo
 faciendu e argu. a dno dicendo. ergo ubi
 cessat ista psumptio poterit absolui. Na
 posset b hber aliqua apparecia si b diris
 in decisione diffinitua qois. Seco qn ipe
 uel ali? doctor pro decisioe qois ponit ro
 nes ad pres. ul ad aliqd probadu. q r sito
 talr n cludat: suffic q sint probabiles.
 Pro hsa qd not Da. l. c. p. uas q si. sint
 le. de mte Jo. an. Aduocatu etia fouetes
 iusta cam qnz allegare etia no multum
 efficacia argumeta. lz in casu nro bñ siel
 ligeti cocludat. Et q b sit ueru p3 a alia
 secuda rone sequente: que e ultra nro
 ipi? Ri. que cocludit generat. tam d iu

ste: q de iniuste excoicatis. Et ista sua
 secunda ratio est sumpta a maiori. d. q
 excoicatio? etia minori no pot absolui a pec
 catis excoicatioe manere. q: priua? e p
 ricipatione factoz. d. c. Si celebrat. No
 illud uerbu. er. q est dictio iphecatua. Et
 id ista ro pcludit. q ta excoicatio? maiori
 q minori no pot absolui a peccatis r. c.
 q: utiqz e priua? ricipatione factozum
 passiu. nulla facta dicitioe an stet per
 eu. uel ne loquedo de excoicatioe iusta
 siue iniusta dumodo non sit nulla. De
 teua dato q Ri. ibi expresse teneret illa
 opi. in q ulio loco ponit idistice qd di
 ctu e. teneda esset opi. ultra. Et b p hcozi
 cu doc. r glo. f. l. qui filiu. s. Sabiu. ff.
 ad treb. l. q qn doc. referet phes opi. nul
 la expresse firmado: ut tacue ultima tene
 re. Hac et opi. r Ri. angeli. Idem Tho.
 De. de palu. ligo de castro nouo in. 4.
 Idem Jo. de noto in. 4. Idem oes thcologi
 tractates de hac ma. Itē oes canonice
 tractat cu hac opi. Tenet. no oes idifferē
 ter p dictu. c. Si celebrat. q excoicatio? e
 minori e priua? ricipatione factozum
 passiu. Imo plus dic Imo. in cle. Reli
 giosi de priui. q si quis admittit excoica
 tu an absoluone ad sacm pnt: icurrit
 excoicatioe minore. Idem tenet oes sumi
 ste. pter Rod. Itē fm Ri. r Ado. b obnat
 gnalis pfectudo. Et ut uidet tot? mod?
 e pro ista opi. Et ideo teneda. Prio q: e
 iustissima r uerissima. Alia piculosissima
 tam quo ad pfectores q penitētes. Secu
 do ista e roabilissima q: fundata sup iure
 r optia rone. Alia nullu bz fundamentu.
 Tertio q: alia nullu doctore nec theolo
 gu pro se hber. lz solu unu sumista. qui ut
 ita dia? nec iter sumistas notat. Et ideo
 no in merito dici pot ue soli. Et de b ma ui
 de diffuse i opere. Confessor. i. h. io.

Absolutio prio i excoicatioe de i
 quozib? cardinaliu. r i excoica
 tione de insequozib? epoz sit
 merito de madate. Querit ergo an ex fo
 lo madato quis incurrat excoicatioe si

nullus sequit effectus? hñdeo q̄ et solo
 mandato nunq̄ quis incurrit excomuni-
 cationē. nisi in duobus casibus. Primus
 habetur in. c. De o humani. de homi. li.
 6. ubi habetur q̄ mandas interfici chri-
 stianos per assassinos est excoicatus ⁊ dis-
 fidatus etiā si non sequatur effectus. Se-
 cundo etiā in Siltia. ⁊ communiter habet i
 processibus curie ubi habetur q̄ conspira-
 tores in personam aut statū romani pon-
 sunt excommunicati. licet res non habuerit
 effectum. qd̄ patet p̄ illud uerbum cōspi-
 ratores. Nā scdm̄ dei iuratores p̄spiratio
 uenit ab hoc uerbo p̄spiro. as. qd̄ q̄n̄ ad
 p̄positum nisi unum p̄tinet idem est qd̄ cōiuro
 Et in hoc aduertat p̄fessores. q̄ nō solum
 isti conspiratores sunt excommunicati quā-
 do conspirant. uel coniuuant contra per-
 sonam ro. pon. s̄ et si p̄spirat ⁊ deliberat
 p̄ statū ro. pon. Et pauci in hoc aduertit.
 Nam ex sola ista conspiratione delibera-
 ta. etiā si nullus sequat effectus sunt excoi-
 cati excoicacione papali. Et hodiernis tē-
 poribus multi domini: ⁊ armigeri illa
 queantur dicta excoicacione et sola deli-
 berata conspiratione cōtra dictum statū
 ro. eccl. etiā dato q̄ statū reuocauerint
 ⁊ anteq̄ aliquis sequat effectus.

Absolutio p̄io in excoicacione de
 his qui cogit celebrari ⁊c. Que
 excoicacio habetur in cle.
 grauis de senten. exco. ex qua cle. elicitur
 unum singulare. Ubi etiā dicitur q̄ licet
 h̄ excoicacio emanauerit ad instantiam
 prelatorū: tamē si ipsi cōtrafacerent etiā
 ipsi simili sententia excoicacionis li-
 gantur. Ex quo habes decisionem casus
 qui his diebus accidit. Nam quidam ne-
 gociorum gestor ad requisitionem domi-
 ni sui. cui domino quedam res furto sub-
 tracte fuerant. fecit fulminari sententias
 excoicacionis per episcopum. ut qui
 cuiq̄ predictas res subtraxisset: eas infra
 certum terminum restitueret. alioquin

⁊c. Accidit q̄ istemet negociorum gestor
 abstulerat quedam ex illis. Adodo queri-
 tur an dictus procurator incidat in dictā
 sententiam. cum ipse procurauerit dictas
 sententias fulminari. ⁊ sciebat dictas res
 subtraxisse. ⁊ tamen nec se excepisse ⁊c. Et
 dici potest indubie q̄ est excommunicatus
 secus si se excepisset. Nec obstat si dicatur
 q̄ non erat eius intentio q̄ episcopus eū
 excommunicaret. quia dico q̄ excommunica-
 tio: uel absolutio non sumunt uires ab in-
 tentione illius qui facit fulminari excoi-
 cationem: sed sumunt uires ab intentione
 excoicacionis. ⁊ quia faciens fulmina-
 ri excoicacionem nihil excepit: ideo
 excoicacionis omnes generaliter inten-
 dit ligare. quia de intentione procuratoris
 sibi non constat. secus si de intentione
 eius constasset. ut quia iste procurator se
 uel uxorem. uel filios. uel alios excepisset.
 Nam tūc iudex solum illos ligaret quos
 procurator intendebat ligari. ⁊ excipere
 quos procurator excepit. licet iudex gene-
 raliter loqueretur in sententia. Idē dici
 pot̄ de casu quotidiano. Nam sepe pater
 familias. uel mariti faciūt fulminari sen-
 tentias excoicacionis cōtra illos qui
 subtraxerunt aliqua de bonis eorum. et
 sepe contingit q̄ eorum uxores ⁊ filii p̄
 dicta rapuerunt. ⁊ tamen si scirent predi-
 ctos talia subtraxisse nullo modo facerēt
 fulminari predictas sententias. tamen
 nihil exceperunt. ⁊ ideo tam uxores q̄ fi-
 lii erunt excommunicati ratione predicta.

An autem in articulo mortis simplex
 sacerdos possit dispensare in uotis. sicut
 potest aboluere a quolibet peccato ⁊ cen-
 sura ubi episcopus. uel superior haberi
 non possit? Hec questio sepe accidit in
 facto ⁊ nullibi reperi tactum. Dicendum
 uidetur q̄ non. loquendo proprie de di-
 spensatione uoti. secus ubi in tali uoto est
 set annexum peccatum. ut quia neglexit
 adimplere uotum uel huiusmodi. nam

tunc quilibet sacerdos in tali casu absol-
uere potest a tali transgressionē voti. Et
q̄ simplex sacerdos uel etiam habilita-
tus dispensare non possit uidetur. qz om-
nia iura canonica loquentia d̄ absolute
in articulo mortis. solum faciunt mentio-
nem de peccatis ⁊ censuris. non autem
de dispensatione uoti. ut patet in c. Si
quis suadente. 17. q. 4. r. c. Non dubium
de senten. exco. in. c. eos. eo. r. lib. 6. Et
idem in quasi innumeris capitulis ubi fit
mentio de absolute in articulo mortis
nihil dicitur de dispensatione uotorum.
Preterea de hoc uidetur ter. in. c. i. de
uoto. ubi fit mentio de causis propter
quas potest fieri dispensatio uotorum.
inter quas fit mentio de infirmitate. Ibi
an ex infirmitate r̄. Et cum ter. loquatur
indistincte de infirmitate. indistincte in-
tellegimus de omni infirmitate tam leui
q̄ graui. ar. de decimis. c. ad audientias
Et tamen fm glo. ibi ⁊ communiter docto-
r. talis dispensatio uel commutatio ad solum
episcopum pertinet uel ad habentem in-
iurisdictionem quasi episcopalem.

Sed pone quis est in articulo mortis
habens uotum sancti Antonii. non ualeat
adire episcopum: nec etiam confessor eo
modo potest adire episcopum. presuppo-
sito q̄ fuerit in mora uel negligentia cre-
quendi tale uotum. Secus si tal' uotus
non fuisset in mora. nam tunc superueni-
ente impedimento non tenetur exequi
uotū. nec etiam per alium ut notat Pan.
in. c. licet. de uoto. Qualiter providebit
saluti anime sue? Dicendum q̄ si non
potest haberi copia episcopi: tunc distin-
guendum. q̄ si iste infirmus totaliter est
impotens ad satisfaciendum: tunc suffi-
cit contritio. ⁊ sic est tutus. dico non solū
quo ad transgressionem uoti. sed etiam
a uoto. nullo tamen modo sacerdos dis-
penset. sed relinquat iudicio dei. tamen
inimiga. et si euaserit q̄ aut crequetur

uel petat dispensationē. Si autem habet
tantum in bonis que sufficiant ad com-
mutationem uoti: tunc relinquat. uel ali-
ter ordinet q̄ h̄des uel alius cui comisse-
rit querant dispensationem l' commutatio-
nem. Et sic fm hanc distinctionem salua-
bitur capra cuz caulis. Nec obstat pre-
dictis q̄ in articulo mortis simplex sacer-
dos absoluere potest ab omnibus casib⁹
peccatis. ⁊ censuris. ergo dispensare po-
terit in uotis? Dico uerū esse q̄ simplex
sacerdos in articulo mortis absoluere po-
test ab omnibus casibus r̄. nec propter
hoc sequitur q̄ dispensare possit in uotis.
qz absolute ⁊ dispensatio sunt diuersa.
⁊ ad diuersa obiecta referuntur. Nam ab-
solutio proprie respicit casum. ut dicitur
in opere Confessio. 3. Dicitur enim casus
a cadendo. Appellatio ergo casum nō ue-
nit: dispensatio uotorum. uel iramortū.
uel incertorum. quia talia possunt esse si-
ne peccato.

Absolutio secundo in. §. 6. dicitur
q̄ triplex est iniuria. l. leuis. me-
diocris. ⁊ grauis. A leui episco-
pus potest absoluere iure suo. A medio
cri uero non potest episcopus absoluere
nisi privilegiatos. A graui uero iniuria
episcopus regulariter non absoluit nisi
in necessitate. ⁊ ubi specificē sibi permittit.

Queritur que dicantur iste persone
privilegiatę: ⁊ quot sint? Respondeo. Sū-
miste communiter ponunt. 17. personas.
Idem Pan. in. c. cum illorum. de senten-
exco. que continentur in istis uersibus.
Regula. mors. serus. hostis. puer. officia-
lis. Delictuosus. inops. eger. penerqz. so-
dalis. Zanitor. astricus. dubius. cause.
leuis ictus. Debilis. absolui sine summo
merentur. Et declara hos uersus. Regu-
la supra. eo. monaci. ⁊ dicto. c. cum illoz
Adors supra. eo. non dubium. Serus su-
pra. eo. mulieres. Hostis supra. eo. de ce-
tero. Puer supra. eo. ca. r. c. quis. r. c. fsi.

Officialis supra eo. Si vero, et primo. Delitiosus dicto. c. mulieres. Inops supra eo. quod de his. Eger dicto. c. quod de his. Sodalis ut in. c. quoniam de ui. et hone. de. Sanoz. ut in dicto. c. Si uero. Altricus potestari alterius. ut in deo. c. mulieres. et in. c. relatum supra eo. Dubius supra eo. cum desideres. Laule. s. iuste ad non eundem dicto. c. quod de his. Lewis iatus. ut in. c. peruenit. eo. ff. De bilis supra eo. ea noscitur. ubi textus loquitur de mulieribus. sibus. et ualitudinarius seu membris destitutis.

Secundo queritur quare omnes iste periotie dicatur privilegiate. et in quo sint privilegiate? Et probuit dubii decisio ne. Sciendum quod aliquae persone de predictis habent perpetuum impedimentum. Quaedam temporale. Quaedam uero licet nullum impedimentum habeant. s. nec perpetuum nec temporale. tamen sunt stricte et proprie privilegiate et formentur nomen privilegiorum. Primi autem et secundi. licet large in aliquo sint privilegiate. tamen nomen privilegiorum stricte non formentur. Hec distinctio quo ad duo prima membra elicitur ex. c. quis. de senten. et com. Quo uero ad tertium membrum elicitur et notatis per Johā. and. et Pan. in dicto. c. Peruenit.

Quae autem persone habeant perpetuum impedimentum? Dic quod sunt tres. Primo mulieres. Secundo senes. Tertio ualitudinarii. Quarto membris destituti. Sed uices tu in quo insunt privilegiate? Dic quod isti habentes perpetuum impedimentum. nedum absolui possunt ab iniuria mediocri: sed etiam a graui. Hoc probatur per dictum. c. mulieres. et ea noscitur. et d. c. quod de his. que ca pira loquuntur indistincte. nec in istis iniungendum est ut cessante impedimento se presentent et.

Quid autem de delitioso. an compu

retur inter istos habentes perpetuum impedimentum? Respondeo. glo. in dicto. c. mulieres. super uerbo laborem. dicit quod si uidebitur episcopo quod laborem eundem nequeat sustinere propter periculum morte illum absolucere potest: recepta sufficienti cautione quod parebit consilio seu responso pape. h. glo. Nota uerbum quod parebit consilio uel responso pape. per quod datur expresse intelligi non esse opus ut ei iniungatur ut aliquo modo se presentet etiam si per tempora factus esset fortis uel non ita delicatus. Sepe enim accidit in istis potentiibus et delicatis quod modicus labor est eis grauis. cum autem uenit ad pauperem efficitur potentes ad tolerandum labores. Secundo principaliter. quedam sunt persone de predictis que habent temporale impedimentum. ut existens in articulo mortis. habes inimicitias capitales Eger. Item inops. et iste persone gaudent privilegio quod etiam possunt absolui a graui iniuria ut patet in dicto. c. quod de his. et c. quis. Iste tamen est iniungendus quod cessante impedimento ad ap. se. accedat ut i. d. c. quis.

Au autem impubes computetur inter istas personas habentes temporale impedimentum? Dic quod sic. et de hoc est textus clarus in dicto. c. quis. in. §. ceteris. ubi dicitur ceterum quibusdam predictorum. uidelicet qui temporali impedimento laborant exceptis pueris et. Tertio principaliter sunt quedam ex predictis persone proprie et stricte privilegiate que ab iniuria mediocri duntaxat possunt absolui. Et iste sunt hostiarius. officiales arcetur baz. Regulares. Fratres sancti Johannis ierosolomitani. Clerici uidentes in com muni. Et serui. Aliqui tamen dicunt quod serui absolui possunt ab enormi iniuria si non sit scandalus. Sed hoc est expresse contra. d. c. relatum. bene intelligenti. ut tenet Pan. in summano et in tercio. no.

tabili ubi dicit qd ubi iniuria lata p suum
est enormis nullo casu potest absolui ab
sacerdote a papa. Peto mediocri ergo iniu-
ria potest seruus absolui ab episcopo. in
casibus ibi expressis. Idem tenet in. c. Lu-
illorum. eo. n. Idem tenet in. c. peruenit.
eo. n. Idem Johan. an. ibi. Idem tenet
glo. in dicto. c. relatus. super uerbo enor-
mis. et refert se ad notata in dicto. c. Lu-
illorum ubi est res. qd religiosus iniiciens
manum in religiosum eiusdem claustrum
potest absolui ab abbate: nisi iniuria sit
enormis. Et papa dicit qd hoc factu quo-
re religionis et ne euagandi materia sub-
trahat. Et ideo si papa ex gratia speciali
concedit qd iste religiosus possit absolui
ab iniuria mediocri dimittat. multo mi-
nus seruus qui est persona indigna et qua-
si infamis poterit absolui ab iniuria enor-
mi. **C** An autem isti teneantur cessante
impedimento: si quod est saltem i seruo
si a seruitute liberetur: se presentare etc.
Dic qd non quia nullo iure cauetur. An
autem habentes temporale impedimen-
tum. cessante impedimento teneantur se
presentare. non solum propter grauem
iniuriam. uerum etiam pro mediocri: Dic
qd sic per regulam quam ponit Dan. in
dicto. c. cum illorum. ubi facit regulam
generalem. qd incidentes in excommuni-
cationem pro uolenta manuum iniectione
in clericum a solo papa absoluitur. Nec
regula habetur in. c. Si quis suadente.
i. 7. q. 4. Vallet hec regula in multis casu-
bus qui habentur in supradictis v. Hoc
presupposito. capuula qui loquuntur de
istis impedimentis temporaliter. ut. c. qd
de his de cetero. ea notatur. et. c. quis lo-
quuntur indistincte et generaliter de om-
ni iniuria que pape referuatur. ut cessan-
te impedimento debeant se aplice con-
spectui presentare. ergo debet intelligi
tam de iniuria mediocri qd graui. Sic
ergo isti habentes impedimentum tem-

porale. solum in hoc sunt privilegiati qd
absolui possunt a iudicari iniuria et gra-
ui. Et cessante impedimento propter utraqz
iniurias debent se presentare etc. Ultimo
queritur quare percutiens clericum leui-
ter. computetur inter personas privilegia-
tas? Peto enim in quo consistat huius
modi privilegium? Nam dicitur est supra
qd a leui iniuria episcopus potest absolue-
re iure suo. Responso patet ex predictis. si-
per regulam suprapositam per. Dan. in
dicto. c. Cum illorum. qd incidentes in
excommunicationem pro uolenta manu-
injectione a solo papa absoluntur. Po-
stea excipiuntur multe persone privilegia-
te inter quas ponitur percutiens clericum
leuiter. ergo sequitur qd si talis absoluitur.
hoc est ex gratia et privilegio cu p. c. Si
qs suadete. debuit absolui a solo papa.
Nec obstat qd dicitur e qd eps tales absol-
uit a iure suo. ergo tales no erunt privilegia-
ti. Dico negado piam. Sicut no legit
eps absoluit iure suo mulieres. senes. et
alios et huiusmodi. ut in dicto. c. ea notat
tur. ergo tales no sunt privilegiati. Pleque-
tia non ualet. Quia autem episcopus absol-
uit mulieres. senes. ualidarios iure
suo tenet expresse Dan. in dicto. c. perue-
nit. Et h nota quia noua et nullibi facta.
A Duocatus. s. 5. Querit an licet
aduocato pacisci de quora. Pro
declaratione cl ara huius quora
diani dubit. Primo declarabitur quid
sit quora. et quid palmarium. Circa pri-
mum sciendum fin carolicon. qd quora e
femini generis. unde dicitur quorus. ra-
tum. et est numerale et ordinale. ut quor-
es in banco? Responderit. Primus. se-
cundus etc. Inde uenit aliquotus. et inde
pars aliquota. et pars no aliquota. Pars
aliquota fin philosophum i presens. c. dicant
de quantitate et logicos ibi. et glo. in pro-
hemio sexti dicitur qd pars aliquota est qd
aliquotiens sumpta reddit suum totum

precise. i. non plus nec minus. uide hoc i
 seruario. Nam sex uicibus unum sex sunt.
 Terduo. sex sunt. Bis tria. sex sunt. Abinde
 non sunt partes aliquote. quia quatuor
 aliquotiens sumptus facit uel plus uel
 minus. Ergo omnes partes aliquote fe
 maritunt hec. unus. duo. tria. Similiter
 unum. duo. tria. simul. faciunt sex. Legiste in
 quo ad quota accipiunt generaliter quota
 ut scilicet ad partem aliquam quod non aliquo
 ta. quod eadem est prohibet in utriusque. ut. i.
 patebit. **P**almarium uero in glo. l. l. ff.
 de uar. cog. dicit a palma que uictoria si
 gnificat. accipit hic pro eo quod ual secu
 dario ipsi aduocato. proposita mercedem
 uel salario pro labore. Istis premissis
 dicitur quod aduocato uel procuratori non
 licet pacisci de quora lris. imo tale pactum
 uel leges reprobat ut in l. Si qui. C. de po
 stul. et l. l. l. C. de procur. Et huius ratio est
 ne det eis materia delinquendi. et per fas
 et nefas ad uictoria promouendi. Fundamē
 tum huius est. quod aduocat. uel procurator in
 hoc casu nihil habere possunt nisi uincere.
 et si simpliciter sicut factum pactum de quota
 nulla facta mentione de uictoria quod semper
 in h. casu subintelligit. **S**ecundum quod promit
 tit simpliciter aliqua quantitas siue res. Et
 quod inter quod nescit est prohibet pactum
 de quora lris. sed etiam de certa quantitate
 utre. quod eadem est ratio. et alias de sacrifici
 possit trans legi. Hoc tenet gl. admittit
 approbata in l. sumptus. ff. de pactis. et se
 quuntur doc. in d. l. Si qui. reprobat gl.
 ibi. Quod intellige sane quod aliquid pro
 mittat pro mercede siue uincat siue per
 dat. Nam talis promissio ualeat. ut. l. i. in
 ff. man. Et ex predictis inferitur unum
 mirabile. quod aduocato uel procuratori non
 licet pacisci de certissima parte lris que est
 unus ducatus positus quod res de qua fit liti
 gium ualeat. c. Ducatos. imo nec de mille
 lina parte uictorum ducatorum. c. et tamen non

est eis prohibitum pacisci in casu predicto.
 c. Ducatorum. ut habeat. l. Ducatos uel. 60.
 ino. 99. Ducatos. licet in hoc possit esse
 peccatum iniustitie. unde hoc. Non nisi
 ut dicitur est. quod quando fit pactum de quota.
 aduocatus ne amittat totum laborem suum
 per fas et nefas. et per omnes vias queret
 venire ad uictoria. quod aliter habere non
 poterit. Sed quando promittit sibi aliqua
 quantitas simpliciter. ut siue uincat. siue
 perdat. non curabit venire ad uictoria per
 fas et nefas. quod omnibus modis habeat
 mercedem suam et quod sibi promissum est.
 Quo autem ad palmarium dicit. d. Alexan
 der de Jmo. in. d. l. litem. quod quando pro
 mittitur certum quid pro mercede siue
 uincat siue perdat et ultra hoc promittit
 aliquid nomine palmarium. promissio ualeat
 Ita intelligitur. d. l. i. in v. et si nomine
 palmarium. Nam isto casu dato quod procura
 tor perdat causam non perdet laborem
 suum: cum mercedem sibi promissam habere
 debeat. et sic cessat illa presumptio quod per
 fas et nefas intendat ad uterque. sicut
 quando nihil sibi debetur nisi uincat. Ita
 dicit Sali. in. d. l. Si qui. Idem Specu.
 in tri. de salariis. §. sequitur. v. quid ergo
 ubi querit. quid ergo litigator. amittit
 dare. c. si uinceret: si uero non obtineret
 50. Respondet. tunc pacta seruentur. Hoc
 ergo intellige §. d. Alexan. quando ista
 c. promittuntur nomine palmarium. Ang.
 uero in dicta. l. sumptus facit differentiam
 an in casu uictorie promittatur certa qua
 ntitas de illa propria que litigatur. et non
 ualeat pactum. Secus si promittatur de
 alia pecunia que non litigatur. et hoc etiam
 innuit glo. in dicta. l. sumptus. Sed ista
 opinio non placet. d. Alex. quia esset impo
 nere leges uerbis. et quia utroque casu ha
 bet locum ratio preassignata. i. quod per fas
 et nefas et precedens opinio uidetur tu
 tior. que tamen uidetur limitata ex uer
 bis Sali. in dicta. l. sumptus. i. quando

ultra mercedem promittit modicum no-
mine palmarii. Secus si quid magnum.
qz non valeret. qz tunc videret habere lo-
cum ratio supra reddita. Et habes hanc
questionem de quora optime declarata. z
sic cocorda q dicta sunt i. d. e. advocat.

Appellatio in §. pe. z ul. dicit q
excommunicat post appellacione
legitimam celebras z ingeres se-
dis non efficit irregularis. Hoc videtur
contra. ca. xi. q. 3. ubi habet q sententia pa-
storis iusta siue iniusta rimeda est. Et fz
doc. li. timeda intelligitur. i. obseruada.
Aliiter excoicatus qui cotem sententiam
seruare z ingerit se coioni fidelium. etiā si
sententia erat iniusta sit iusta propter cotē-
ptum. xi. q. 3. §. cuz ergo. Fornus ergo si
celebrat uel ingerit se dis. Dicendū q. d.
c. i. loquitur de sententia iniusta duntaxat.
no de nulla. Nos autem loquimur de sen-
tentia nulla. Ad hoc facit quod notat Ar.
in. c. nemo contemnat. xi. q. 3. ubi dicit q
h est precipuū in sententia excoicacionis.
qz semper tener z ligat etiā iniusta. Et h
ideo ne quis contēnar uincola ecclesiasti-
ca. Secūdo ut clauis ecclesie in maiori re-
uerentia habeat. dum timent homines
iniustas sententias. Tertio z ut per meri-
tum obedientie homo crescat in melius.
Gra. tamen dicit q non tenet talis sentē-
tia excoicacionis nisi talis subit cau-
sa pro qua quis sit dignus excoicari.
Sed hoc potest uerum intelligi quo ad
deum. Secus uero quo ad ecclesiam. ut
patet in eo quod legitur in capitulo roma-
na. §. in uniuersitatem. de senten. exco. li.
6. Sed ad horū declarationem sciendū
est q sententia excoicacionis semper timē-
da est quando est lata per pastorem. i. in
dicem ordinarium. Et in talē qui z si sit
sine culpa: tamen culpa comittere potuit
pro qua excoicatus est. unde dic q tria re-
quiruntur ad hoc ut talis excoicatus nō
uitetur. i. q nec culpam commisit. nec

comittere potuit. Et q sit notoriū pseue-
ras nō acit trāsics. Et in. d. §. cum ergo.
Idem Archi. dicit q si sententia excoica-
cionis ex ordine nulla fuerit. tamē serua-
da ē ēt si sit iniusta ex ca. qz ligatur pro-
pter cotēptū. Sic ergo excoicatus
iniuste si contemnit excoicacionē peccat
mortaliter. z de iniusta sententia sit iusta
z sic est excoicatus per predicta. z h
etiā uoluit glo. in. d. §. cum ergo z Gra.
z dic gl. q. Gra. male stetit. c. i. xi. q. 3.

Bellum in §. 3. dicit pro. qz is qui
iuste pugnat nō tenetur ad resti-
tutionem prede. sed sit capientis. Et hoc
elicitur dictū notabile q capta i bello ius-
to nō cōpensantur cuz debito principali.
hoc etiā tenet Archi. z q. 3. in sama. ubi
dicit q si unus ab alio in bello iusto plu-
rima occupauit. z postea ille cui res sunt
occupate uult salis facere: is qui occupauit
non tenetur restituere occupata z recipere
satisfacionem. quia suum efficitur. insti. de
iure gen. §. ca que. i. di. ius gentium. Et
q aduersarius damnari possit habetur i
li. pseudoy. z de inuestitura quam tin⁹ ac-
ceptam a sempronio. Idem Archi. o.

Onsacratio. 4. Ibi dicit q simpli-
ces sacerdotes nō possunt bene-
dicere ueltes z parameta. p mis-
sis dicēdis. Quidā tñ uident spugnare
h dicituz: moti tali rōne. Presbiter potest
oia facere que sunt ordinis. nisi sint ordi-
nis epalis. uel spali ei interdicia. fz bene-
dictio parimentorū cum non sit ordinis
epalis. p3 qz competit abbatibus ex con-
suetudine. quod fieri non posset si esset or-
dinis episcopalis. Nec est etiā eis probi-
bituz aliquo iure. ergo rē. Pro clara de-
cisione h⁹ māc ponent qdam conclusiōes.
Prima ergo conclusio sit ista. Ea q
sunt ordinis epalis nō possunt acquiri p
inferiore ex consuetudine quācūqz ueni-
tissima. Ista cōclusio patet ex. c. Quanto

de consuetudine ubi ter. clarus. 7 ocs ibi
 doc. concordat. Sed dices tu. q sunt illa q
 sunt ordiis epalis? Dico de h bes gl. in
 c. transmissam de elec. 7 ter. l. c. quls. 68.
 di. ubi enumerant plura. uidlz clericos
 ordiare. rursim coficere: Depositio cleri
 coru: Cofecratio uirginu. Ecclesias uel al
 taria cofecrare. Frontes baptizatoz cris
 mate ungere: 7 talia pferunt i psecratione
 epali. Et h Pan. i. d. c. transmissam. Ista
 no traleat in electu cofirmatu nisi post
 psecratione. i. post qd habuit ordine epale
 q cofert in ipsa cofecratione. ¶ Secunda
 conclusio. Ea q coepetit epo rde iurisdic
 tio nis pnt prescribi p ferioze clerici. hoc
 coelutio p3 p. c. Auditis. 7. c. Lum olim o
 prescrip. 7 ibi doc. concordat in h. Sed di
 ces tu. que sunt illa q sunt iurisdictionis?
 Glo. in. d. c. transmissam explicat. Sicut
 est iudicare: excomunicare: corrigere: tu
 ramenta recipere a uasallis: cofirmare.
 inuestire. beneficia conferre: 7 similia.
 ¶ Tertia conclusio. Ea que sunt digni
 tatis episcopalis pnt per inferiozem pre
 scribi. h coelutio probatur per. d. c. Audi
 tis. 7. c. Lum olim. 7 per. c. Accedentibus.
 de exce. prela. Et ibi Pan. concludit q
 ea que sunt dignitatis episcopalis. ut co
 gnoscere o ca matrimoniali. publicas pe
 nitentias imponere: uel indulgentias da
 re. uel que sunt simplicis iurisdictionis.
 ut cognoscere de causa clericoz bene pnt
 acquiri ex coeluetudine. Et ex h bes q ea
 q sunt dignitatis epalis dicunt ee potius
 iurisdictionis q ordiis epalis. Na post co
 firmatione 7 an psecratione electus in ep3
 pot coedere indulgentias. etia si no sit la
 cerdos. ut patet p doc. 7 Pan. in. d. c. Ac
 cedentibus. qz istud est iurisdictionis. Ide
 dic de cognitione caz matrimonialium.
 7 ipositione pparum publicarum: Et fm
 Pan. in. d. c. Auditis. ad huiusmodi pre
 scribenda requirit ritus putari. cu ius
 eoe resistat. uel tantum tempus de cuius

initio memoria hominum non existat. ut
 in. c. i. de prescrip. l. 6. An autem bened
 ctio calicis. corporaliu: uestimentoz 7c.
 fit iurisdictionis uel dignitatis episcopa
 lis: uel ordiis episcopalis? hic est uis
 tora nostre. q. Si eniz sunt iurisdictionis
 uel dignitatis episcopalis. tuc p scdam 7
 tertiam coelusione talia prescribi possent.
 non solum per abbates: sed etia per alios
 inferiores. 7 sic non solum abbates possent
 benedicere calices: corporalia: sed etiam
 inferiores abbates. quod uidet absur
 dum 7 coira omne coeluetudinem. nullibi
 eniz audiu est q inferiores abbatib be
 nedicat calices 7 corporalia. Si autez di
 cum q sunt ordiis epalis. tuc per prima
 conclusionem. nec per abbates. nec aliuz
 inferiozem episcopo poterunt prescribi.
 Et sic abbas nedum poterit benedicere
 calices 7 corporalia. sed etiam nec uestes
 nec alta paramenta. quod uidetur ualde
 absouum. 7 coira consuetudinem: qz sal
 tem benedicunt uestes 7 alia paramenta.
 non solum suarum ecclesiarum. sed etiaz
 uidecuz uenientium. Quid dicemus in
 hoc dubio? Sed dici pot iuxta notata p
 omnes doc. tractantes de hac materia
 q sunt ordiis episcopalis. Idem tenet
 Pan. in. c. Aqua. de consc. ecclie. ubi que
 rit. Quare est q ea que sunt ordiis epi
 scopalis no possunt delegari in aliis sic?
 Respoder q h io est qz potestas ministrá
 di seu exercedi ea que sunt ordiis no de
 pedet a nuda uoluntate supioz: sed pstitit
 in certa forma tradita p ecclesiam. 7 ista
 est ratio decidendi rez. in dicto. c. aqua.
 Ea uero que sunt iurisdictionis consistunt
 in nudo exercitio uoluntatis. 7 ideo possunt
 delegari cuiuscuz. Secus in his que sunt
 ordiis. h Pan. Ex cuius dictis clare p3
 intentum nostrum. qz enim benedictio
 calicis 7c. non solum consistit in nuda uo
 luntate. sed consistit in certa forma tradita
 per ecclesia. ut p3 in cofecratione calicis.

ubi requiruntur unctio, orationes spales
ad h. 7. benedictio. In benedictioe autem
corporaliuz requirit alia spalis forma, &
alia in benedictione uestiu. hic est q. oēs
iste benedictiones erunt ordinis episco-
pali. & non iurisdictionis simplicit. nec
dignitatis episcopalis. ¶ Quomodo
enim ista sint iurisdictionis uel digni-
tatis episcopalis non uideo. si bene consi-
derentur. et in glo. in dicto. c. in ammissas.
Quid enim habet agere benedictio cali-
cis que fit cum oleo consecrato. et in
dictionalibus supra enumeratis? Item
quid habet agere benedictio calicis cu
his qui sunt dignitatis episcopalis. ut co-
gnoscere de causa matrimoniali. et tan-
tum habet agere quantum est conuenientia
lucis ad tenebras. Sed uice uersa iste be-
nedictiones habent magnam conuenien-
tiam cum his qui sunt stricte & proprie or-
dinis episcopalis. que enumeratur in. d.
c. quis. ut patet de consecratione uirgi-
num. Et de consecratione ecclesie uel al-
taris. Ista enim habent magnam conue-
nientiam cum consecratione calicis. In
consecratione enim ecclesie uel altaris fit
unctio. Idem in consecratione calicis.
Ibi dicuntur certe orationes & certa for-
ma obseruatur. Sic dicuntur certe orati-
ones. & etiam certa forma seruatur. Idem
dic de consecratione uirginum & calicis.
Idem dic de benedictione uestium. Item
secundo hoc probatur. scilicet quod tales benedi-
ctiones sunt ordinis episcopalis. et gene-
rali consuetudine episcoporum. qui nunquam
conferunt tales benedictiones. nisi post
consecrationem eorum. Secus tamen esset
si essent iurisdictionis. uel dignitatis epi-
scopalis. quia tunc post confirmationem
& ante consecrationem possent conferri &
ex predictis inferri.

¶ Quarta conclusio quod abbates nullo
modo nec de iure nec consuetudine possunt
benedicere calices uel corporalia. Præ-

pars huius conclusionis patet per. c. con-
sulto. de condi. i. ubi dicitur loquitur de cor-
porali. & dicit ab episcopo consecrato. Si
ergo solus episcopus & non inferior potest
secrari corporalia multo minus inferior po-
terit secrari calicem. Secunda pars patet
per primam conclusionem: ex quo enim
ista sunt ordinis episcopalis nullo modo
poterunt per inferiorem prescribi.

¶ Quinta conclusio abbates licet de iure
uel consuetudine non possunt benedicere
calices & corporalia de iure possunt benedicere
re uestes & alia paramenta. Hec conclu-
sio uidetur probari per. c. abbates. in eadem
glo. in v. quasi episcopalem de priu. li.
6. Iste enim abbas habent iurisdictionem
nem non episcopalem sed quasi. ideo ui-
dentur posse exercere ea que sunt. non di-
co ordinis episcopalis proprie. ut sunt illa
que enumerantur in dicto. c. quis. sed ea
que sunt quasi ordinis episcopalis. sed large sunt
ordinis episcopalis. Sicut ergo isti abbates
habent iurisdictionem quasi episcopalem & utuntur
in iugis pontificalibus sic poterit ea que
sunt quasi ordinis episcopalis. Et ideo ter. i. d. c.
quis solus enumerantur ea que proprie sunt
ordinis episcopalis. Idem fecit. d. glo. i. v. quasi
episcopalem. & dicit quod uere episcopalem
hæc non potest. ut possit cõlinari & alia facere
que sunt ordinis episcopalis. scilicet proprie. & subicit
alia que sunt quasi ordinis episcopalis. ut secrari
calices etc. Et hæc sunt uere dñis abbatibus
quod multi canonice. ut Bonif. & Imo. & quidam
alii in cle. attendentes de sta. re. uolunt quod ab-
bates nullo modo uestes & alia paramen-
ta et ecclesiarum suarum possunt benedicere. Et his
inferri. ¶ Sexta conclusio & ultra quod simpli-
ces sacerdotes. nec de iure nec de consue-
tudine possunt benedicere aliqua paramenta
deputata ad missas dicendas. hæc conclusio
patet quia et quo ista sunt ordinis epi-
scopalis nullo modo possunt prescribi
per inferiorem episcopo. nec de iure eis
competere potest ut dictum est. ¶ Item

etiam conclusionem tenent omnes cano-
niste tractantes de hac materia. Hanc
etiam conclusionem approbat consuetu-
do et itilias ro. pon. qui sepius dant privi-
legia ordinibus religiosorum ut possit be-
nedicere paramenta excepto corporali.
Sic enim de iure possent huiusmodi pa-
ramenta benedicere frustra daretur eis
privilegium. An autem calix argenteus
consecratus si dearetur indigeat recon-
secratione. dic q sic. vide d hoc in opere
c. Calix. An autem calix si amittit formam
suam exeretur? Dic q sic. quia amittit
formam suam. et si reparat iterum est co-
secrandus quia videtur alius calix.
An autem corporalia benedicta. et postea
absoluta sine iterum benedicenda. Dic q
non ut habes in opere. c. Corporale. Sed
numquid ex planctu possit fieri stola vel
dalmatica. et si possit. numquid debeat
benedici? Ar. in. c. vestimenta. dicit q
non est necesse q benedicantur. de quo
dic ut habes in dicto. c. Consecratio.

Donatio primo in. s. 6. dicitur q
condemnatu de publico crimine
donare non potest. Secus ante
sententiam. Pro clara decisione huius
materie. sciendum prout recitat Bar. in
l. post contractum. ff. de do. q quedam
sunt delicta propter que statim ipso iure
sunt publicata bona. ut. l. comissa. ff. de
publica. r. c. cum secundum. de here. li. 6.
et tunc non valet donatio vel alienatio.
quia non habet dominium. cum statim
amiserit. De hoc dictum est singulariter
in opere. Absolutio primo in excommunica-
tione de insequentibus card. ubi habe-
tur. quid operetur ista clausula. ipso iure
vel eo ipso. quia tria operatur. Primo qz
tunc perdit dominium illius rei. Secun-
do quia tunc trahitur ad diez commissi cri-
minis. ita q quecuqz alienatio sca a die
commissi criminis usqz ad sententiam salte
generalem non valet. ex quacunqz causa

fit facta. siue lucrativa siue onerosa. de
quo erat maius dubium. Tertio operat.
quia non solum illa bona in tempore iter
medio debent restitui fisco. verum etiam
fructus medii temporis. Quedam sunt
delicta in quibus licet dominium non
perdatur. tamen statim interdictur ipso
iure administratio. ut. l. questum. ff. qui
et a quibus. r. l. ex iudicatum. ff. de accu.
et non potest alienare. Fallit in alienatio-
ne necessaria. l. reo. ff. de solu. Imellige
pro suis alimentis advocatis et scripturis
ad eum pertinentibus. Quedam sunt de-
licta talia quibus non interdictur admi-
nistratio. ut est regulariter. ut. l. auferri.
§. in reatu. ff. de iure. et tunc si alienatio
est irrevocabilis ut manumissi. et interdi-
citur. ut. l. qui pene. ff. de manum. Sed
si est revocabilis non interdictur. ut
dicta. l. post contractum. Sed si in frau-
dem apparet facta revocabit. ut. l. si ali-
quis. ff. de do. causa mortis. r. l. in fraude.
ff. de iure si. siue ex causa lucrativa. siue
onerosa facta sit donatio. Et ex dñs Bar.
habes q donatio facta etiam post crimē
capitale propter quod bona debeant co-
fiscari. tenet quia r r reus criminis non
amittit administrationem bonorum. de
§. in reatu. Et sic administrator remanet
sic donationes valent. Et hoc tenet glo.
in. d. l. post contractum. r in. l. res. C. de
do. inter vi. r uro. que glo. fm Bar. meli⁹
dicunt q aliquis alius. Sed non valet
in effectu qz nisi inveniatur facta in frau-
dem fisci revocatur. non tamen est nulla
ipso iure. d. l. Si aliquis. ubi habetur q
donatio causa mortis revocatur eodem
natione secuta. Secus si iter vivos qz nō
revocat nisi i fraude fuerit facta. r gl. ibi
dicit h postea sequatur pena capitalis ex
sua lata. Et fm Bar. i. l. publico. ff. de
iudi. publ. dicitur pena capitalis ex qua
perditur vita. civitas. vel libertas. Quid
autem si donavit ante crimē commissum.

an reuocetur sententia sequuta? Bar. in dicta. l. post contractum. dar regulam qd si uendit aut donat ante delictum commissum. et iam posuerat delictum facere. et sic propter delictum committendum alienauit. et tunc eodem modo reuocatur pro ut post delictum. quia satis est in fraude filii factum et susceptione pene. ut. d. l. Si aliquis. Dicit tamen Bar. qd possit esse maleficium commissum saliter qd manifeste apparetur animum non precesisse. ut si occidit hominem inopinata rixa. Sed Bar. obicit qd predicta. Nonne habemus nos in dicta. l. aufertur. §. fiscus. qd fiscus hodie a die criminis contracti habet bona omnia obligata. Si habet omnia bona obligata quantumque alienatio sequatur reuocatur hypothecaria? Responder qd pro penis non habet bona obligata. ut. C. de penis fisco. cre. pe. l. l. et sic ante sententiam nullum ius habet fiscus. d. l. ex iudicio. et hoc tenet Lin. in. l. Si quis post hac. C. de bo. da. **Q**uero in casibus in quibus dicta donationem non ualere. an ratio in solum ualeat? Responder Bar. qd sic quia licet bona transferantur in fiscum. transeunt tamen cum onere. ut. l. Si debitor. ff. de fideius. Si ergo reuoluit fecit quod fiscus debuit facere. **Q**uero quid hodie cum fisco non appetantur bona sed certis personis. ut in ante bona. C. de bo. da. an ea qd dicta sunt habeant locum in personis illis aliis qd fisco? Et Bar. credit qd no. ut. l. non usqz. ff. Si a pa. quis su. ma. Quare autem dictum est qd donatio facta ierui pene vel in fraudem reuocatur sequuta sententia condemnatoria. Ja. de are. hoc dicit uerum quado sequuta est condemnatio in persona malefactoris conuente. Si autem nulla sententia lata est super crimine uinete malefactoris: et tunc donatio regulariter non reuocatur. quia dicitur principale. qd post mortem non potest scribi sententia. et hic

est uerus intellectus illius. l. post contractum fin. cum. Sed hoc fallit in crimine lese maiestatis et alius exceptis in quibus queritur post mortem. de crimine. ut. ff. de uol. donationis. §. perfecte. et. C. ad. l. ul. ma. l. pe. et. ul. d. l. et iudicio. et. c. accusatus. de here. lib. 6. Et sic habes hanc materiam optime declarata.

Electio primo. l. §. 26. Adde unum singulare et quondianum. qd in electionibus in quibus non est seruanda forma. quia propter. co. u. ut in electionibus canonicorum seu in personatibus et aliis dignitatibus ecclesiarum cathedralium. uel in ordine minorum in electionibus diffinitorum. uel discretorum provincialium. uel locorum sufficit qd sit electus a maiori parte uocalium capituli tunc ibi existentium. uel a maiori parte conparatione minorum partium. ut uult glossa singularis communiter approbata a doc. in. c. Si qui. de elec. lib. 6. Atte est casus qui sepe accidit in electionibus diffinitorum et discretorum loci. Nam quandoqz accidit ut nullus electorum habeat ultra medietatem uocum. et determinatur in capitulo qd habens plures uoces comparratione minorum uocum habeatur pro discreto. et. ualeat. Et nota b quia pauci aduertunt.

Empbitosis. Quia in hoc. c. tractatur tria puncta in iure distincta quorum duo in dicto. c. circa principium ponuntur per Pe. helie. Primum est qd de natura huius contractus est. qd si emphiteota non soluit pensionem statuto tempore. res cadit in commissum ipso iure. Secundum est qd de natura huius contractus est qd si pensio non soluitur. dominus potest eum expellere propria auctoritate. Tertium tangitur in §. 24. qd emphiteota potest rem emphiteoticam donare sine sensu dñi. Et ibi. l. i. de decisio istorum punctoqz uerissima sit.

& in omnibus tribus ita reperitur deci-
 sus a coiter doc. in ad maiore pfolari dez
 legentium decreui dicis responsones
 iam datas. auctoritatibus doctorum cor-
 roborare. ut conscientie timoratorum
 absqz scrupulo dubitationis quiete per-
 mancant. ¶ Quo ad primum. Dicitur
 est per Dec. q. de natura huius contracti
 est q. si emphyteota non soluit pensione
 statuto tempore: res cadit in comissum.
 Et ad hoc probandum. Primo dicendu
 est de emphyteota privati. quo declara-
 ra ecclesie. Sicut ergo ista prima conclusio
 q. emphyteota privati si cessavit a solutio-
 ne canonis per trienniu dicitur ipso iure
 cecidisse a iure emphyteotico. nec requi-
 tur sententia super hoc Bar. in. l. ii. C. eo.
 & in multis alijs locis tenet q. sequuta de
 claratione voluntatis domini. s. q. domi-
 nus declaraverit voluntatem suaz. se nel
 le q. emphyteota ceciderit a iure emphi-
 teotico sit ipso iure privatus. ¶ requira-
 tur dicta declaratio videtur per tex. in
 dicta. l. ii. in. v. volenti. & in. v. Si modo
 voluerit. Item q. sententia non requira-
 tur necessario tenet Hosti. in. c. ponit de
 loca. Idem Salice. in dicta. l. 2. Idem
 dominus Suarne. de casti. Idem Bald.
 in addi. Spe. in ti. de loca. Idem Pau-
 de castro. Ad hoc glo. in. l. si. C. eo. in. v.
 cadat. Et pro hac parte facio optimu fun-
 damentum per quod clare volumur obie-
 ctiones que possunt fieri a tenentibz par-
 tem oppositam. Nam quotiensqz lex
 utitur verbo futuri temporis simpliciter
 quis intelligatur per sententiam & non
 ipso iure: si tamen adessent verba preci-
 sa intelligeretur ipso iure. Ista est doctri-
 na Bar. & omnium scribentium in. l. iube-
 mis. la prima. C. de. sa. lan. eccle. & in. l.
 imperator. ff. de iure i. Cum ergo lex no-
 stra utatur verbo preciso. Omnino in. s.
 scire autem in au. de non alie. intelligi

tur ipso iure. ut ea. glo. in. l. i. in. s. Si pe-
 cunia. super v. omnino. ff. dpo. vide o b
 in opere. Excommunicatione. 20.
 ¶ Nota tamen q. predictis non obstant
 tibus requiritur fin De. he. declaratio
 super facto. s. q. ipse emphyteota fuerit in
 mora solvendi. Ad hoc etiam facit quod
 dictum est in opere. Absolutio primo in
 excommunicatione de insequutoribus car-
 di. per Ari. & Jo. an. & ex eius dictis dñs
 Alex. de Imo. in. l. Si quis maior. C. de
 transa. facit theoreticam generalem que fa-
 cit ad infinitos casus. l. q. omnia iura mo-
 di que dicunt penam imponi ipso iure ul
 ipso facto debent intelligi du modo se-
 quuta sit sententia declaratoria per quaz
 declaratum sit fuisse commissuz id propter
 quod veniebat imponenda illa pena. Alia
 illa pena effectum & executionem non so-
 tietur. Idem dicit de periuro q. no ha-
 betur pro infame anteqz declaratum fuit
 per sententiam q. venisset contra iurame-
 tum. Idem Bal. ibi. Nota tamen q. ubi
 lex vel statutum privaret aliquem bonis ul
 aliter ipso fco. & adderet q. nulla requira-
 tur declaratio etiam super factozum: no
 requiritur sententia declarativa. sicut sci-
 pit. Ambrosio. Et ista e optima cautela.
 ¶ An autem iste emphyteota qui cessa-
 tur triennio solvere. possit solvendo mo-
 ram suam purgare? Canoniste habent
 tex. expressum in dicto. c. Potuit. q. em-
 phyteota ecclesie si cessavit biennio solve-
 re. potest celeri satisfactione moram pur-
 gare. An idem sit in emphyteota privati.
 Dicendum est fin comunem opinionem
 q. non. hoc tenent Ange. & Imo. in. l. Si
 insulam. ff. de v. obli. per tex. in dicto. c.
 Potuit per locum a speciali. s. in emphi-
 teota ecclesie. Et ratio specialitatis est.
 quia mitius agitur cum ecclesia q. cum
 privato. Imo potest dici q. in ecclesia est
 spale. nedum in emphyteota ecclesie: sed

etiam in foro ecclesie que non est ita pro-
na ad penas. Ad hoc. c. suam de penis.
Item probatur alia ratione. quia quis
in emphiteota ecclesie sit dispositum qd
possit purgare moras. non uiderur eade
ratio in emphiteota priuati. quia longius
tempus sibi conceditur ad soluendum.
quia trienniu. tm ideo satis uiderur sibi
succursum. Sed emphiteota ecclesie no
habet nisi bienniu. ideo equius sibi
succurri concedendo qd possit purgare
moras. ¶ Per quantu ergo ipsa emphi-
teota ecclesie possit purgare mora. Ter-
in dicto. c. potuit. dicit ceteri satisfatioe
Ibi dicit glo. ultimo loco qd stabitur ar-
bitrio iudicis. cum illud tempus non re-
periat iure expressum. per regulam. l.
i. §. si. ff. de iure delibe. r. c. de causis de
offi. dele. Spec. uero in ii. de loca. in §.
Nunc aliqua. tenet qd admittatur purga-
tio moze ante qd fuerit ab emphiteota ex-
actum in iudicio uel extra. Imo norabi-
lius dicit emphiteotam sibi celeriter pro-
uidisse etiam si fuerit in iudicio uel extra
exactus. si tamen statim r sine termino r
dilatatione per soluit. r hoc etiam tenet Ju-
ne. r Johan. an. in dicto. c. potuit. Tu
autem tene ultimam opinionem glo. ibi
qd referatur ad modicum tempus arbitrio
iudicis considerandum. qui inspecta qua-
litate personarum r circumstantiarum ali-
ter r aliter considerabit. Nam in emphi-
teota diuite r ualde pecuniario minus te-
pus debet arbitrari qd in non diuite r
non pecuniario. Et ita tenet. d. Lar. in. d.
c. potuit. Et ibidem sequitur Imol. qui
subdit qd si istud fuerit in dubium reuo-
catur. r iudex fuerit male arbitrat. possit
appellari. ¶ Quo ad secundum. s. qd do-
min. potest propria auctoritate expellere
emphiteotam qui triennio cessante sol-
uere canonem emphiteoticum. Hac opi-
nionem sequitur glo. in. l. ii. c. eo. in. v.
repellere post Adari. r Bulga. Idem glo.

in dicto. c. potuit. Idem Juno. r Johā-
an. Idem Azo in summa. Idem Jac. but-
r Aldra. Idem Rai. de for. Nec obstat
qd h. expulsio facti daret materiam ruc-
ergo fugienda. Respondeo qd istud est ue-
rum nisi a lege daretur sibi licentia pro-
ut in hoc ter. in. v. repellere.

¶ Unquid autem sicut emphiteota pro-
pter canonem non solutus potest expelli.
ita etiam possit expelli proter rei deterio-
rationem? In emphiteota ecclesie est cla-
rum qd sic. in auct. qui rem. c. de sa. sane.
eccle. Idem dicit in emphiteota priuati §.
De. Li. et Gui. de su. in dicta auct. qui re.
r Imo. in. l. diuortium. §. Si fundam. ff.
solu. mari. Dicit tamē notabiliter Bal-
in dicta auct. qui rem. qd ad hoc ut emphi-
teota possit expelli propter deterioratio-
nem rei. in ia copulatur requiritur. Pri-
mo qd sit deterioratio notabilis quamita-
tis. Nam pro modica deterioratione no
fieret reuocatio contractus per. l. scio. ff. de
iur. e. resti. Secundo qd sit ad perpetuam
deteriorationem fundi. n. ad cura fructum
quia compendium fructuum pertinet ad
emphiteotam. r ideo no interest domini.
sed bene perpetua utilitas. Et ideo secun-
dum eum qd quis emphiteota non colat
solicite agrum r ager efficiatur deterio-
respectu fructuum non potest expelli. Sub-
dit tamen secus esse i vinea. quia si uinee
non putantur sicutantur. r in perpetuum de-
teriorantur. Et idem in incisione arborum
fructiferar. Terno qd ista deterioratio. pce-
dat dolo. lara culpa. uel leui. Na d leuissi-
ma non tenetur. quia contractus sit gra-
tia utriusqz. An autem isto casu requira-
tur sententia super deteriorationem r c.
Dominus Jason in dicta. l. ii. tenet qd n.
cum isti duo casus parificentur. d. auct.
qui rem. Item si non requiritur sententia
quando emphiteota deliquit omnimodo:
min. regret i h. casu qd deliquit omnimodo:
min. regret in hoc casu qd oblig. omnimodo.

Et sic limita quod dictum est in opere in §. pro ubi in cultura sua. I. perpetuam de reuocacione iurandi. non autem fructuum tantum. ¶ Nota in q. propter aliena rationem rei emphyteutice sine consensu domini non potest dominus propria auctoritate emphyteota am expellere fm glo. in d. c. Do. ut. Item in emphyteo. a alie nauit sine consensu domini cum conditio ne si domino placuerit. uel si conuenus domini accesserit rez no cadit in costum fm Albr. post Albertum papientem.

¶ Quod ad terram. s. q. emphyteota priuati pot. donare sine consensu dñi ms ephiteotici uel suas melioraciones. Pro tenz glo. l. si. co. ii. Idē Jac. b. j. d. l. si. Idē Odo. r. Poldra. Idē tenet Bar. s. more su um sibi pri. l. l. l. de fun. pa. li. ii. Idē Bal. i. d. l. si. r. in suis aliis locis. Idē Di. id gl. i. d. c. potuit. idē Do. Idē Azo i. su ms. Idē Spe. r. 30. an. in. d. §. Nac. Idē Li. idē 3mo. Lu. r. ceteri oēs moderni l. Si domo. de le. l. Idē iniaz tenet oēs candidi. Inno. Do. 30. an. d. Car. flo. r. Pan. in. d. c. Do. ut. Idē De. de anch. Et ista opi. est omnia iura firmata per tot doc. famulos. r. ideo tenēda. Nec ob. fundamētū tenētū dñi. q. si ephiteota posset donare sine consensu dñi. dñs multum dānificaret. et quo s. illi rertū nullā haberet actionē psonalem. r. cēt sibi necesse agere rei uedicationē Et sic pbare de domino qd ē multū difficile. Q. ad h. pot. r. uideri fm. d. Car. flo. r. 3mo. i. d. c. Do. ut. r. modernos i. d. l. Si domo. q. imo per h. q. ephiteota possit donare alii sui consensu dñi nullū p. iudiciū sit ipsi dño. q. quia ephiteota nō tenent requirere dñm an uelit sibi donari. in cum ipse emphyteota nō possit suū singulare successore m possessionē inducere propria aucte q. priuare suo iure. tamen tenetur regere dñm ut ipse dñs recipiat hinc donariū i emphyteotā. r. eū inducat in possessionē per se ips. r. n. per procuratorē. r. sic queritur eū inuestiat iuxta formā. d. l. si.

r. sic dominus inducēdo donatarium in possessionē. debet habere laudemium unde dominus nō tenebit hunc donarium recipere in emphyteotā nisi sit de personis non prohibitis et sibi promittat p solēne stipulationē soluere annuatim illi canōez que sibi soluēbat prim. ephiteota. regit. et q. sit psona idonea ad solēdū. a. s. dominus nō tenetur eū recipere. p. ut dicit. in. d. l. si. i. v. necessitate. Ibi ad personas s. prohibitas. s. pcessas r. idoneas ad soluedum. rē. Et si aliter ingrederet donatar. ius ad possessionē cadere a iure suo. Et sic per istum modū lex cōsuluit idēnari dñi. ut nō haberet necesse agere rei uedicationē. s. eū hēt obligatū ex sua solēni pmissione et ista est uera r. p. uera solutio. ¶ Quid autē i emphyteota ecclie. Nūqd possit donare irregula ecclie? Bar. ubiq. s. in opinione q. quicquid sit in emphyteota priuati q. emphyteota ecclie irrequisita ecclie nec uendere nec donare possit. nec aliter alienare. Et ita in contingētia facti cōsuluit per totum in. l. i. uniuersitas. l. ne rei. do. uel templorum. Secus de emphyteota fisci. quia fiscus habet obligatū quēcunq. possessorem ad censum sibi debitum eo ipso q. possidet. q. autem ecclie habet hoc priuilegium scilicet. q. possit agere cōtra tertium possessorē ad pensionem sibi debitā non reperitur iure cautum. Nec obstat q. cōter dicitur q. fiscus r. ecclie equiparant. ut. l. si. l. de sac. san. ecclie. Respondet q. ibi equiparant ecclie r. fiscus quo ad casus ibi expressos. inter quos iste non reperit. Contrariū q. imo emphyteota ecclie possit donare sine consensu ecclie dñmodo donet saluo iure ecclie. tenet Bal. in dicta. l. si. r. dicit q. Bar. cōsuluit pessime. r. dicta. l. uniuersitas procedit quādo emphyteota donat uel alienat rem ecclie tanquam propriam non facta mentione de ecclie. uel non dicendo. saluo iure ecclie quia cum talis alienatio possit uergere

in dānū ecclesie. ideo lex illa phibit
rale cōtractū dōtōis. uel legatū. uel aliū
Et subdit Bal. q. in b. d. n. iter emphiteo
tā ecclesie et privati. q. emphiteora eccle
sie nō pōt donare nisi reseruatō expresse
iure directo ecclesie. sed emphiteora pri
uati pōt simpliciter donare: q. intelli
git ius dñi et sic iugioris exceptatū. Et ad
b. probādū assūme fundamētū ipsi? Bar.
Nā Bar. ubiqz dicit q. ideo emphiteora
privati non pōt donare. et q. dñs affice
ret scōmodo. q. nō pōset agere actione
psonali ptra nouū emphiteotā sicut pote
rat contra primū. unde cū istud cesset in
emphiteora fisci. q. quēcūqz possessores
pōt ad canonē uenire eo ipso q. possidz.
et sic emphiteora fisci poterit alienare sū
cōsensu dñi. Adodo ad Propositū nřz ego
hēo q. plat? ecclesie hēt obligatā rē ephi
teotica pro canonē soluendo: adeo q. ad
quēcūqz possessores trāsseat pōt agere d. cū
hipotecaria. ut ē rex. notabilis i. §. Siue
autem. in aut. de non alie. ergo et.

¶ Nunqd aut res emphiteorica possit
legari sine p̄sensu dñi? Bar. i. d. l. fi. 13 q.
si sic de donatōe. tñ Bal. ibi et Spe. i. d.
§. Nūc. tenet q. sic. siue sit ephiteosis pri
uati siue ecclesiastica dñmodo qñ ē eccle
siastica legetur nisi ad quem possit tran
sire. Idem Salic. in dicta. l. fi. Idem
dic q. emphiteora privati pōt i nstruere
unū heredē extraneum sine cōsensu dñi.
Idē dic i pmutatōe i oib? et p oia sicut i
donatōe. Et sic cōclude q. res emphiteo
tica pōt donari. legari. in ea heres istitui
et pmutari. Itē et pignozari saluo iurē dñi.
hūellige si ē emphiteosis privati. Secus
si ecclesie. quia tunc nō potest pignozari
uel hipotecari per autenticam. hoc ius. et
aut. qui rez. l. de sac. san. eccle.

¶ An aut res emphiteorica possit dari
i solutū pro debitis ipsi? ephiteote sine cō
sensu dñi? Bal. i. c. i. d. probi. sen. ali. per
Se. tenet q. sic qñ ista i solutū datio fit per
iudicē: q. cū dicta alienatio sit necessaria
ut q. possit fieri i iudicē in iurib? ipsi? em

phiteote. saluo tñ semp canonē dñi. Si tñ
fieret non per iudicem s; per ipm emphi
teotā tñc dñs debz requiri. Et per hoc q.
b. d. de alienatōe necessaria Spe. et Jo.
an. in n. de loca. in. §. Nūc aliqua dremij
nā. q. res emphiteorica pōt i dotē dari i
lie uel filio in donatōe propter nuptias
q. ista alienatio ē necessaria. Sec? si da
retur i dotē pro extranea muliere. Nec d.
ista dotē debetur laudemij siue def. exi
mata uel lentata. Si tenem? quod dicit
Bar. et Buil. i. l. et ideo. ff. de codi. sur. q.
laudemij tñc debeat solui qñ alienatio
ē uoluntaria. Sec? si necessaria ut i casu
nro. Et nō unū singulare d. laudemio q.
laudemij d; solui d. fundo. nō d. inchozariō
bus uel de edificij factis sup fundo uel
solo. q. edificij solo cedit. l. i. §. q. ait. ff.
d. sup. **¶** An aut plures ephiteote pos
sint iter se alienare irregitio dño uel tpe
diuisiōis uel post Bar. i. l. q. romē. §. duo
fratres. ff. de v. obl. et i. d. l. et ideo. et in
multis aliis locis tenet idistice q. plures
ephteote quocūqz titulo p̄sit iter se alie
nare sine cōsensu dñi. Idē Ang. et Salic. et
Jo. cal. et Dau. de castro. Lōrariū tenet
Buil. de cu. in. l. cū hū. i. §. s. plurib? ff.
de trasac. Et ista opi. plz. q. p̄sidero q. rō
quā facit Bar. facit d. cū. Nā dicit ipse q.
rō quare prohibet ephiteora donare sū
cōsensu dñi ē q. fieri p̄iudiciū dño. cū ille
tertū sit obligat? dño actōe p̄sali prout
ē ipe ephiteora. que rō cessat qñ sunt plu
res ephiteote unū? dñi. Luz unusqz sit
obligatus actōe p̄sonali dño ad canonē
emphiteotici. nā ista ratio ut strigere d.
Bar. quia licet unusqz sit obligatus
domino actōe p̄sonali pro p̄sua. cum
obligatōes h̄ditarie ipso iure pro rata
diuidantur. l. i. l. d. ac. here. tñ pro alia
parte quā emit a socio nō ē uez q. sit obli
gat? dño actōe p̄sonali. Ergo ista ratio
cōcludit q. iter socios ista alienatio nō sit
p̄missa. s; q. soci? uolēs alienare p̄t suaz
debeat requirere cōsensum dñi an uelit
tñ p̄stare pro eius p̄t quātū ille socius.

Bene veruz est q in diuisione que fit iter eos. pro lusa partib? militat ratio pdicta 7 tunc bene venim est quando non requi ratur. cōsentus. domini.

De pto in. s. 4. ubi habetur q de ceptio re ipsa 7 ex proposito equi perat. Hoc intelligi qn deceptio re ipsa cōtingit ultra dimidiā. Sec? autē si cura dimidiā iusti precii iterueniat de ceptio tūc tā in foro cōtētiō 7 ecclesiasti co. q in foro aie nō tenet restituere quod habuit. Si vero ultra dimidiā tūc in om ni foro restituere obligat. Et fm Pan. in c. In ciuitate. de usuris. Jura canonica p mittētia de ceptione vsqz ad dimidiāz in sti precii debet intelligi qn deceptio venit re ipsa. Secus ubi dolus dat. cām dētū uel icidit i pētū. qz tūc debet restitui illd. qz nō est uersimile q ius canonicū istū in cau spū? sancti cōditū. ut l. c. Si qs dia conus. 50. di. approbet hāc de ceptionez sololam. De h. iude singularia i opere. vltura. pto. s. 28. Si autē iterueniat dece ptio ex proposito. si ultra dimidiā. tūc in omni foro restituere obligat. 7 sic uerifi cat quod dicit est. si q de ceptio ex propo sito. 7 re ipsa pificatur. Si uero de ceptio ex proposito sit cūtra dimidiā. sic in foro cōtētiō 7 ecclesiastico 7 in foro anime. si sit qd nōbile. Et h. nō qz alibi nō inuenit ita bene discussa.

Communicatio primo. Queritur que sit differētia iter. excoicatio nez maiorē 7 anatheima? Dic q de h. inueniuntur multi ter. qui uident pūi 7 doc. in hoc multū variā ut pz. in. c. etz nō ab hoie. de iudi. Itē de h. habes ter. in. c. Engeltrudā. 3. q. 4. 7 in. c. u. s. 16. q. ii. 7 in. c. Si quis suadete. de penit. Tū pro cōcordia dicit q excoicatio maior 7 anatheima realiter sunt idē. Naz fm de riuatores anatheima dicit ab ana quod ē sursum. 7 techa quod est figura quedam ad formā littere que olim imprimebat i frontibus dānatoz. Dicit g? anatheima

quasi anatecha. i. suprema maledictio. cū ergo excoicatus maiorē sit maledictus a deo. hinc ē q excoicat? maiorē 7 anathe matizatus. Et pro clariori intelligētia di cēdū q anatheima sumit dupliciter. I. lar ge. Secūdo stricte 7 proprie. Primo modo excoicatio maior ē anatheima. De quo habes ter. in. d. c. Engeltrudā. ubi dicit q anatheimatizati illi intelligēdi sūt qui nō solū a pceptione sacroz. sed etiāz a cōione hoium sunt sepāti. Et sic clare habes ex h. ter. q excoicat? maiorē ē ana theimatizatus. qz excoicatio maior. cāt il los uos effectus. Itē habes alii ter. in. d. c. l. c. si qs. in prin. ubi anatheimatis mu crone percussus. 7 th elaz est q ille ter. loquitur d excoicatio maiorē simplici. 7 nō cū illa solēnitare que habet in. c. de bent. xi. q. 3. Secūdo anatheima sumit proprie 7 stricte sic accipit? pro illa ex coicatione q fit cū dicta solēnitare. c. de bē. Et ita intelligit. d. c. u. s. ubi dicit q anatheima ē mūcro epālis. qz epī tantum debent eā proferre. Nec credas q sit ma ioris potētie q sit excoicatio sine solēnit. sed sit ad maiorē terroz. 7 ut cū ma iori difficultate obtineat absolutionem.

In excoimunicāde. 43. dicitur q cō trahētes sciēter matrimoniu in gradib? prohibitis 7c. sit excoicati. Quid d? sacer dote uel alio qui uerba matrimoniu pro fert inter istos sciēter d?hentes 7 de oib? cooperātibz. 7 parētibz cōsentientib?. uel uicinis interessentibus. an oēs hi. li gent excoicatione? questio ē pulcra 7 no ua. Pro respōsione huius. q. distinguen dum est q quis in tali actu pōt participa re uel pūnicare huiusmodi crimini tri pliciter. Primo solo participio seu coica tione in actu illo propier que incurritur excoicatio. Et tales nō incurrit excoica tione. Hoc tenet Pan. in. c. Nuper. 7. c. Si concubine. de sen. ex. ubi dicit q ad tale excoicationē incurredā nō sufficit cōi catio in illo actu per que incurrit excoica tio. Secūdo pncipaliter dicit qz coicare

crimini non tantum cōicando, sed etiam
impedēdo cōsiliū, auxiliū, uel fauorē ad
huiusmodi crimē perpetrādū. Tūc dicit
dū q̄ tales sit cōicari. Hoc tenet Pan.
in. d. c. nuper. ubi dicit q̄ licet predicti ex
solo participio i actu illo nō sint cōicari,
tū et alio capite illi meruit cōicatio nē
ut si cōsilio ut auxiliū impēdo circa uerbe
rationē clerici. Nā facientē r cōsentiētē
par pena cōstringere debet. ut in. d. c. nu
per. Lerno. Quis pōt cōicare p̄dicis ul
tra p̄cipiū, mādādo uel auctoritatē pre
stādo. Et tales plus scurrūt cōicatioēz
q̄ alii p̄dicēs. r de h̄ ur casus f. c. multe
res. de sen. ex. ubi cop̄aucte uel mādāto.
Et de h̄ glo. singularis in. c. i. de offi.
dele. ubi dicit q̄ quadruplex ē p̄sentis. f.
negligētē. cōsiliū. cooperatiōis. r auctas
seu defensionis. r de isto ultimo cōsensu
dicit glo. d. iste auctoritatē prestans uel
mādas plus peccat. Et de his pōt. v̄sus.
Cōfessus. negligi. inader. uuat atq̄ tuel.
Dic min⁹. Dicoq̄ minus. iur equali. hic
p̄. Et ex p̄dicis patet. so. nostre. q. Nāz
si sacerdos uel alius proferēs uerba soli
p̄cipari tali actu nō impēdo cōsiliū
r cōsente factū nec post. nō sunt cōicari.
Idē dicit de heresentib⁹. Si autē sacer
dos uel alius ipēderēt cōsiliū r. ad huius
modi infimonū contrahēdū essent cōicari.
si a l̄s non essent facturi. s̄m unā opti.
uel indifferenter s̄m aliā. De quo uide
supra cōicatio nē. 17. De patrib⁹ uero
uideatur dicendū q̄ ex quo illi uident con
sentire matrimonii filioz non solum cō
municādo. sed etiā mandādo. uel aucto
ritate prestādo fortis dicentur cōmuni
cari q̄ ipsi filii.

Artus in. 8. 23. dicitur q̄ ad usu
capionē requiritur q̄ res non sit
furtiua. nec ut possessa ut habet
f. s. furtiue. Insi. de usua. ubi dicitur q̄
res furtiue. r q̄ ui possessa sunt nec si pre
dicto longo tempore bona fide possesse
fuerint uilucapi possunt. Et glo. super. v.
nec si predicto. dicit. f. r̄m. uel decēniū.

uel. 20. annorum. Sed. 30. uel. 40. annis
possunt. ut. C. de prescrip. 30. an. l. oēs. r
C. de an. exep. l. i. §. ad hoc. Et glo. ibi in
v. vi. dicit. f. expulsiua. non cōpulsua. Idē
Bar. in. l. i. uel metu. C. de his que ui
me. ubi dicit q̄ res possessa uolentia ex
pulsua non prescribit. Secus si uolentia
cōpulsua.

Ignorantia in opere dicitur
in. d. c. nuper. ubi dicitur q̄
si nāq̄ nō sit igno rantis in
uel facti. Quia tunc tenet igno rantis
in res possitū non nullus quicquā clare
decretis ut materia est quod dicitur in
te hoc negotia per quādam cōsultationē
en quibūda uobis perstringere. et qui
bus clare patet ueritas huius materie.

Prima ergo conclusio sit ista. Igno
rantia que est sine omni culpa excusat oēs
penam legis. r sic excusat cōicatio nēz.
Hanc conclusionem ponit Pan. in. c. cō
gnoscentes de consti. Et dicit h̄ probari
per tex. clarum in. c. cum in tua. qui ma
actu. po. Pro hoc facit. d. c. cognoscentes
in prim. ibi. Rem que culpa caret in dānū
uocari nō puenit. Et hac cōclusionē s̄fert.
q̄ ille non dicitur esse sine omni culpa qui
facit actum a lege naturali uel diuina dā
natū cui amara est sententia cōmunica
tionis. hoc patet per glo. in. c. a nobis. el
primo. de sen. ex. que dicit q̄ tales non
excusantur licet dicant se ignorasse sentē
tiam. quia ipsi cum rem illicitam r po
hibitam faciunt statim sunt in culpa r po
tuerunt querere de hoc. Hoc idē tenet
Seco. in. 40. di. 6. ubi dicit q̄ quando sup
aliquo quod est ex iure diuino illicitum
additur pena canonica ut illud amplius
excuset non est necessarium ad hoc ut in
curratur illa pena canonica scientia iuris
canonici. sed sufficit q̄ teneatur scire pre
ceptum diuinum. r si illud transgrediat
incurrit penam canonica. etiā si nesciat

q*ue* iure canonico penaz inflicta. Hoc eni*m* modo cum percuti*er*e clericu*m* faciat contra preceptum diuini. & si nesciret exco*m*mu*n*icationem latam a canonibus super tali facto: t*ame*n incurreret ea. Et occidens homine*m* si nesciret canonem punientem homicida*m* pena irregularitatis: esset t*ame*n irregularis. Et eadem est ratio in omnibus istis. q*uia* talis d*icitur* opera rei illicita de qua re d*ebet* scire q*uod* sit illicita. & si nesciat: nullo modo d*ebet* istam exequi. quousq*ue* consulas peritos p*ro* quos possit sciri illa esse illicita. *Hec* Scot*us*

Secunda conclusio. Sententia p*ro* statuta ordinario*rum* quorumcu*m*q*ue* non ligantur ignorant*es* nisi ignorantia fuerit crassa uel supina. *Hec* conclusio probatur per. c*irca* ammarum. de consuetu. lib. 6. Sed dubium non modicum est. Numquid tales ignorant*es* si incidant in factum damnatum incurrant exco*m*mu*n*icationem? Glo. in. d. c. a nobis. etiam respectu statutorum ordinario*rum* tenet q*uod* sic. cu*m* scire d*ebet* factum esse damnatum. & sic licet non potest allegare ignorantiam. Idem tenet Bar. & legitur i. l. p*ro*ctos populos. C. de sum. tri. Sed respectu talium statutorum ordinario*rum*. glo. in. d. c. ut ammarum. tenet contrarium. Vult enim q*uod* siue tale statutum puniat factum als damnatum. si sic non ignorant*es* no*n* ligantur. nisi ignorantia fuerit crassa uel supina. Et uidetur t*ame*n t*er*ti*o* p*ro* eo. Nam statutum ibi exco*m*mu*n*icat continens furum. & tamen non ligat ignorant*es*. quanq*uam* factum sit damnatum. Et hec opinio magis consona textui uidetur tenenda. Et ex hac conclusione sequitur alia conclusio a contrario sensu.

Tertia conclusio. Si statutum uel constitutio generalis pape includit factum damnatum. tunc ignorant*es* r*ati*o*n*e no*n* excusantur. *Hec* conclusio probatur per. d. c. ut ammarum. a contrario sensu. & hoc tenet Job. an. in glo. ibi in v. statuta. dicens. de generalibus ergo statutis canonu*m* uel legu*m* non loquitur: que ab omnibus sciri & custodiri d*ebent*. Quidam tamen circa hanc

materiam complectendo factum damnatum uel non distinguit. q*uod* illud: quod co*n*tra sit uel omittit p*ro* q*uod* exco*m*mu*n*icatio infligitur non est prohibitu*m* lege diuina. sed solum a iure positio uel per statutu*m*. & iurialis ignorantia non ligatur sententia exco*m*mu*n*icationis. q*uia* ad ea incurrenda requiritur dolus uel presumpus. Et dicunt q*uod* Jo. an. in. c. quante. de sen. exco*m* est but*us* opi. Item allegant Innocentium. qui uidetur idem tenere. Allegant etiaz Bar. in. l. quicunq*ue*. C. de ser. iugi. ubi d*icitur* q*uod* ubicunq*ue* loquitur de pena capitali uel corporali subintelligitur dolus. ergo a fortiori subintelligitur de exco*m*mu*n*icatione que punit animam. Aut id quod comittit uel omittit propter quod exco*m*mu*n*icatio infligitur est contra legem diuinam & co*n*tra sensu force contra leges diuinam: licet ignoret esse prohibitu*m* perius comune. uel per decretales. uel statuta quecu*m*q*ue*. Et in hoc est diuersitas iter doc. Nam glo. in. d. c. a nobis. & Bar. uidentur tenere q*uod* ligatur. quia est in dolo faciendo rem quam scit esse prohibita*m*. Contrarium tenet Jo. an. an. d. c. ut ammarum. Sed isti nuntur concordare istas opiniones hoc modo. Quia aut loquitur de exco*m*mu*n*icationibus que infliguntur a iure co*n*tra. aut per extrauagantes. uel statuta quecu*m*q*ue* super facto damnato. que co*n*tra i*ur*idicibus publicantur & sciuntur. ut est illa de no*n* contrahendo in gradu prohibito. De non uerberando clericum. & similib*us*. & sic ligatur. quia est lata culpa ignorare quod homines sine conditionis sciunt. cu*m* ergo talis non sit extra culpam ignorantie. sic non ueritabit penam. & sic intellige glo. & Bar. tenentes q*uod* ligantur. Aut loquitur de exco*m*mu*n*icationibus iuris co*m*munis & super facto damnato que communit non publicantur in diocelibus nec sciuntur. & sic cum talis ignorantia sit extra omnem culpam ignorantie: non ligabitur pena exco*m*mu*n*icationis. & sic intellige Jo. an. Ratio est fincos. quia quantitas pene debet proportionari quantitati

culpe. sed talis peccans solum offendit
lege diuinā contra quā scire se facere. non
autē offendit eodē. c. canonis: cū ipsū
canonē ignoret. si sine omni culpa. ergo
solutus debet puniri pena legis diuine quā
preuaricat. nō pena exco. canonis que nō
ligat nisi rōne contemptus. l. ut an. c. cen-
tūm. 7. c. nemo epō. r. q. 3. Item ad hoc
facit. c. si uero. c. l. c. o. de iene. c. q. ubi
habetur q. percuties clericū. si ignoret
eum esse clericū. nō ligatur sententia ex-
co. cationis. hec ibi. Et in sumā. ubi uoluit
q. siue constitutio puniat factū damnatū
siue nou q. nullo modo q. ligat sententia
exco. cationis nisi sit in facta culpa. que est
dolus presumptus in eos. Aliqui etiā ad
corroborationes predictō. dicunt q. pro-
corā opt. uideat. r. in. d. c. ut animarū.
ubi dicitur q. sententia per statuta. quorū
cūq. ordinariorū non ligatur ignoran-
tes nisi ignorantia fuerit crassa uel supina.
Ad hoc cū dicit. r. loquitur generaliter
et indistincte de statutis. intelligemus ge-
neraliter tam de statutis includentibus
factum damnatum q. non damnatū. Et
cum appellatione ordinariorū etiā ueniat
papa: habetur intentū. l. q. nullis consti-
tutionibus siue generalibus: siue sinoda-
libus includentibus factū damnatū: uel
non includentibus ligabitur ignorans:
nisi ignorantia erit crassa: supina. que
in eos est lata culpa: et dolus presumptus.
ergo r. Dico hoc esse falsum. l. q. appel-
latione ordinariorū comprehendat. papa.
Nam appellatione ordinariorū solum ue-
niunt illi qui habent iurisdictionē limitatā
in aliquo territorio: uel provincia. uel lo-
co. non generales in toto orbe. ut in. c. or-
dinari. de offi. or. l. 6. Hoc etiam tenet
glo. in. d. c. ut animarū. 7. glo. in. c. cum
ab ecclesiarum. de offi. or. ad quam se re-
fert glo. preallegata in. d. c. ut animarū.
Sed quo ad distinctionem. propositā. m-
dico primo nullo iure. probari. q. ergo d.
scripturis non habet auctoritatem eadem
facilitate cōtinetur qua probat. precipue

quo ad secundum membrum. Secundo
dico illam distinctionem esse contra dictā
c. ut animarū. quod ut supra dictum est
loquitur indistincte tam de statutis inclu-
dentibus factum damnatum. q. non da-
mnatum. Et ut r. loquitur de statutis or-
dinariorū. ergo a contrario sensu. De-
cus erit in statutis canonum uel legum
que ab omnibus sciri 7. custodiri debent
ut uult glo. singularis. in. d. c. ut animarū.
in. v. statuta. Alias enim si papa uoluit
ignorantes non ligari sententia. exco. ca-
tionis iusticia per uis omniū uel statuta
generalia sicut in statutis ordinariorū.
papa. nisi ignorantia crassa fuerit uel sup-
pina: fuisse et superfluis in dictis suis. Ius
fecisset enim dicere q. sententia per statu-
ta quorūcūq. non ligatur ignorantes:
nisi ignorantia fuerit crassa uel supina.
7. positam fuisse minus de atramento 7.
minus de carta. sed cuz magno misterio
quod dicit. ordinariorū. ut sic excluderet sen-
tentias iusticias per statuta generalia ut
canones generales ipsius pape. que ha-
beri debent in maiorē honore 7. reueren-
tia. Et ideo maior pena debetur transgres-
sionibus statutorū papalium q. ordina-
riorū. Et conuersio maior: ut reuerentia
7. inobedientia requiritur ad incurrendā
penam statutorū ordinariorū uel mu-
nicipium q. ut statuta generalibus. Et
hoc uoluit glo. in. d. c. ut animarū. in
v. sententia. 7. allegat ad hoc. l. si. ff. de
decre. ab. or. fa. ubi habetur q. municipa-
li statuto non ligatur ignorans. sed scies-
ranum. Ad hoc optime facit quod notat
Be. in. d. c. ut animarū. in. 4. notabil.
ubi dicit q. ignorantia excusat. quem a pe-
na iuris municipalis. Item predicta disti-
ctio quo ad secundum membrum plene nō
euacuat difficultatem. 7. homines ita red-
duntur perplexi sicut prius. Nam ubi dicitur
q. aut loquitur de exco. cationibus. r.
super facto damnatū. que cōmunitur in
diocesis publicantur 7. sic ligatur con-
ueniens. q. est lata culpa ignorare quod

homines sine conditionis sciunt. Aut lo-
quuntur de excoicationibus etc. que coi-
ter non publicantur etc. Pone enim qd sit
aliquis homo. pura sartor uel alius artiter.
qui uadit ad missam quotidie in ecclesia
sua parochiali uel cathedrali diebus fe-
rialibus. sed ut possit uacare arti sue uadit
ad primam missam que comuniter cele-
braur in auroa. Diebus autē festiuis ua-
dit ad missam ad ecclesiam religiosorum
ac etiam eisdem diebus festiuis uadit ad
predicationes si fieri cunrate aliquis ho-
mo & deuotus predicator. Et in quadra-
gesima similiter diebus festiuis uadit ad
predicationes & confitetur bis uel ter in
anno. Et in summa facit quod ceteri boni
hoies artis & pditionis suos faciunt. Ad-
pone qd in cunrate ubi habuit iste sartor
publicantur aliqua statuta uel uidentia fa-
cium damnatum. Accidit autē qd iste ho-
mo in statu diaboloico uel aliter
labatur in diuimodi factū damnatum
cui annexa est excoicatio de qua nihil scie-
bat qd si sciuisset nullo modo illud factū
damnatum perpetrasset. Queritur ergo
an iste sit excoicatus? Ex uno capite s3 istos
erit excoicatus. qd s3 eos duo solum req-
runtur ad incurrendā excoicationem. i. qd
faciat factū damnatum. & qd dicta excoica-
tio publicetur in diocesis. ista duo sūt
hic. ergo iste erit excoicatus. Ex alio capi-
te s3 istos. iste non uidetur ligari. qd est
extra omnem culpam ignorantie. & talis
peccans solum offendit legem diuinam.
non autem non offendit conditorem cano-
nis cum ipsum canonem ignoret. Quid
dicemus de hoie isto. an sit excoicatus uel
ne? Perplexi sumus ex distinctione prece-
denti. Sed dicamus nos iuxta nostram
tertiam conclusionem una cum Bar. & to-
ta scola legistarum & glo. in. d. c. a nobis.
& sequacibus. & glo. in. d. c. ut ammaruz.
in v. statuta. & pscipe theologoz Scotoz.
qd talis est excoicatus. qd est in culpa. ex
quo facit actum damnatum. & cogitare
debebat qd forte tali facto poterat esse an-

nera excoicatio. nectal is potest dici pro-
babiliter ignorare talem sententiam. euz
sit non solum in leuissima culpa. sed etiaz
leui. qd non solum diligentissimus. s3 etia
diligens potuisset cogitare & precanere.
Probabilis eniz ignorantia excludit om-
nem culpam. non solum latam. sed etiam
leuem & leuissimā. quod no est in casu no-
stro. Restat nunc respodere ad motiua fa-
cta. Et primo ad 3o. an. Dico qd quo ad
canonem si quis inuadente. 17. q. 4. ueruz.
est ut dicetur in conclusione immediate se-
sequenti. sed quo ad alios canones gene-
rales ipsemet in. d. c. ut ammaruz. in gl.
sua super v. statuta tenet oppositū ut mul-
toriens dicunt sūt. Et si quis doctor iue-
niretur sic dicere. intelligatur de senten-
tiis inflatis per statuta ordinariozum. uel
intelligatur de excoicatione ab homine.
que non debet infligi nisi pro peccato
mortalis & contumacia. uel ratione contēp-
tus ut patet in. d. c. nemo episcoporum. &
c. certum. & ibi Archi. qui etiā addit qd si
quis uelit se corrigere de peccato mortali
qd nō debet excoicari. Et ita solutio istius
git multa obiecta que facta sunt & que fie-
ri possunt. Et si quis uelit tenere qd ad in-
currendam excoicationem inflatam per
statuta generalia requiratur dolus. dico
hoc esse contra dictum. c. ut ammaruz.
iuncta glo. a contrario sensu. qd argumen-
tum s3m doc. est fortissimum in iure. nisi
contrarium in iure reperitur. quod nō
est in casu nostro. Ad 2mo. eodez modo
respondetur. licet s3m istos 2mo. non di-
cat licet tenere. sed dicit qd 2mo. uidetur
hoc tenere. & ideo de hoc uo dicto nō est
facienda nis. Ad Bar. in. l. quicūqz. Dico
qd ipsemet Bar. respōdet ad hoc obiectū
in. l. publicoz. ff. de pu. iudi. ubi querit.
An excoicatio sit pena capitalis. Et con-
cludit qd non per tex. in. c. cum medica-
lis de sen. excō. li. 6. ubi illa pena excoica-
tionis dicitur medicinalis. nō mortalis.
Et ideo dicitur medicinalis. qd illa pena
non imponitur perpetuo. sed ut a delicto

desistat et emendet. Simile dicerem si p
statutum civitatis exbāntus a. l. libris
supra posit' offendi impune. crine ne pena
capitalis? certe non. q. imponitur ut de
licitum purget et emendet solvendo penā.
et sic erit pena medicinalis. non mortali.
h. Bar. que sunt valde notanda. Ad aliud
quod obicitur q. quantitas pene debet
proporionari culpe etc. Respondet Sco.
ut supra dictum est. Et ponit optimum
exemplum de hoc. s. de occidente homi
nem qui nescit canonem punientē homi
cidam pena irregularitatis. concludit ta
men q. talis est irregularis. Et sic h. Sco.
iste non solum offendit legem divinas
quam scit se facere. sed etiam offendit cō
ditorem canonis. licet ipsum canones pe
nius ignoret. ex quo atemptabat illicitum
ex iure divino. Nec est necessarium
fm Sco. ad h. ut incurratur illa pena ca
nonica scientia iuris canonici. sed sufficit
q. teneatur scire preceptum divinū. et h.
dictum Sco. destruit distinctionez isto
rum supra positam precipue quod ad secu
dum membrum. Ad aliud quod dicitur
q. nemo ligatur sententia excoicationis
nisi propter cōtempum. ut in. d. c. Nemo
episcoporum. et c. certū. Dico ut supra q. il
la capitula loquuntur de excoicatione ab
homine. Ad. c. Si vero. quod apparēter
videtur facere pro eis. Respondetur q. h.
ideo est q. d. c. si quis suadēte iuncto dco
c. si vero requirit volū expresse. et ideo nō
est mirū si ignorantes non ligantur. licet
talis pstitutio includat factum damnatū.
Et hoc expresse voluit Dan. i. d. c. cogno
scentes. Et ideo in hac tertia cōclusionē
additum est h. v. r. Sic ergo inferat

¶ Quarta conclusio. Ubi statutum.
vel lex generalis seu provincialis. vel sino
dalis. vel huiusmodi requirit dolum ex
presse vel tacite tunc ignorātes excusantur
licet talis constitutio includat factum dā
natum. Hec conclusio patet ex conclusio
ne immediate precedētī. per. d. c. si quis sua
dente. iuncto. d. c. si vero. Idē dic in aliis

constitutionibus requirētibz dolum
expresse. vel tacite. In aliis autem fac re
gulam ut dictum est supra in tertia cōclu
sione. Et etiam tenet Dan. in. d. c. cogno
scentes. ubi dicit q. si statutum requirat
dolum expresse vel tacite. licet talis fuerit
in lata culpa. non tamen incidit in sentē
tiaz. licet pro modo culpe aliter sit puniē
dus. Ad hoc facit quod notat Imola in
cle. eos. de consan. et affl. q. cum ille tex.
loquatur non simpliciter dicendo. Si quis
contraxerit. sed dicit. Si quis scienter cō
traxerit. q. non comprehendit casū igno
rantie. etiam si caderet in latam culpam.
Videtur enim h. requirere dolum. dicens
do. si quis scienter etc. licet glo. ibi inuat.
q. etiam in constitutione puniente scienter
accusantem facientem comprehenditur etiam
ignoranter faciens. si sit ignorantia iuris
vel facti non probabilis.

¶ Quinta conclusio. Si statutum. vel
constitutio pape etiaz generalis non iclu
dit factum damnatum. tunc probabiliter
ignorantes excusantur. Hec conclusio pa
tet ex predictis maxime ex prima conclu
sione. Nam talis ignorantia est sine omni
culpa. ergo erit sine omni pena legis. Et
si obiciatur de regula. ignorantia. de re.
iur. li. 6. ubi habetur q. ignorantia facti
et non iuris excusat. Item de glo. supra al
legata in. d. c. ut animalium. ubi dicit q.
ignorantia generalium statutorum vel le
gum non excusat etc. Dicit potest q. predca
iura et similia intelliguntur in foro contē
tioso et presumptive. q. ius presumit tales
esse excoicatos. sic itellige notata supra.

¶ Absolutio primo in excoicatione de dese
rentibus arma sarracenis. in. §. 16. r. 19.
Tamen iura in dubio admittunt probati
onem ignorantie. ut in. d. c. cum in tua.
Quomodo autem admittatur probatio vi
de in. c. ler. §. 10. r. 1. et ex predictis conclu
sionibus patebit veritas multoz dubioz.
¶ Primo quid de erigenibus quintū.
ut sunt gabellarii in domino Ill. d. bu
cis Mediolani et alibi. An sint excoicati li

tales ignorant excoicationem? 2° patet ex prima conclusione & quinta. Nam ex quo factum alias non est damnatum. Dico de exigentibus a secularibus. secus si a religiosis uel a clericis. Si tales omni no ignorabant excoicationem: non ligantur. secus si sciuissent. Nunc autem p In no. papam quartum. per quoddam breue quod incipit Supplicari nobis &c. concessit prefato duci quatenus per suos officiales sine metu excoicationis uel alterius censure possit exigere quintum usque ad duos annos sequentios. uel quousqz dbita facta pro guerra Ferrarie sint soluta. Et tale breue factum fuit quarto Mar. cii. 1485.

¶ Secundo. quid de intrantibus monasteria monialium? Nam per multos dies cesanos fulminatur sententia excoicationis contra intrantes &c. Item est excoicatio papalis contra intrantes monasteria monialium sancte Clare & predicatorum. Quid in his? 2° nullo patet ex predictis. Nam si loquimur de excoicationibus factis p statuta ordinariorum. dico ignorantes no ligari. etiam si intrarent corrupta intentione. Nec conclusio patet ex dictis in lectunda conclusione. Hoc dico nisi ignorantia esset crassa uel supina. Sec^o ergo si ibi caderet culpa ignorantie leuis uel leuissima. quod est ualde notandum. & pauci ad uerunt. Si autem loquimur de excoicatione lata a papa & generali. ut de intrantibus monasteria. s. clare & predicatorum. Tunc distingue qz aut intrat corrupta intentione & sunt excoicari. qz faciunt factum sibi damnatum. Hoc probatur per primam conclusionem & tertiam. Nam talis ignorantia non est sine culpa. ergo non excusat. Si autem loquimur de intrantibus bona intentione. tunc tales non sunt excoimunicari per primam & quintam conclusionem. Hoc idem tenet De. de pal. & Ar. q. 10. ut habetur in excoicatione. 26.

¶ Tertio. Quid de excoicatione Nau. sed in extrauaganti que incipit. Ambitiose

ubi excoicantur alienantes res ecclesiasticas. siue facientes pactum per quod ipsorum dominium transferatur. ac omnes concedentes: hipotecantes: infundantes: uel in emphiteosim concedentes: aut locantes nisi in casibus a iure exceptis. exceptis fructibus & bonis que seruando seruari non possunt. Item excoicantur qz taliter alienata recipiunt. Queritur an predicta ignorantes &c. incurrant excoicationem? Dic qz probabiliter ignorantes no ligantur. hoc patet per quintam conclusionem. qz talia non sunt damnata lege diuina nec naturali. Et qz sibi non referunt absolutioem ideo ordinarius absolueret potest.

¶ Quarto. Quid d' deferentibus postea uel merce uel alia non prohibita etiam tempore guerre ad terras infidelium ignorantibus excoicationem? Dicit potest qz probabiliter ignorantes non ligantur. Hoc patet per quintam conclusionem. qz talia non sunt danata lege diuina nec naturali.

¶ Quinto. Quid de deferentibus prohibita. puta ferrum: arma: & quos & lignamina. ignorantibus &c. An sint excoicari? Dic per quintam conclusionem qz non. qz talia licet sint prohibita ex lege positua: non tñ sunt prohibita lege diuina uel naturali de quibus intendimus. ergo p quintam conclusionem taliter ignorantes non erunt excoicari.

¶ Sexto. Quid de simoniaco? Snt eis multe extrauagantes que excoicant simoniacos. Modo quis pmsit simoniaco ignorans ibi esse excoicationem amercam. An sit excoicatus? Dicit potest qz quedam sunt simonica: qz prohibita iure positivo. & in his ignorans probabiliter non ligatur. Et hoc per quintam conclusionem. Que dam uero sunt simonica & prohibita iure diuino. & in talibus ignorans non excusatur. & h per tertiam conclusionem. de hoc habes in opere iii. c. Simonia primo circa principium.

¶ Septimo. Quid de his qui faciunt

ferm

violentiam damnabile in monasteriis fra
trum minorum qui sunt excoicari excoica
tione papali per quandam extravaagane.
An talia facientes ignorantis &c. excusen
tur? Dic per tertiam conclusionem q sunt
excoicari ex quo faciunt acti a lege diuisa
damnatum. Item per primam conclusio
nem q: talis ignorantia no est sine culpa.

Sic ergo conclusiue perfringendo
hanc materiam. Dic q aut loquimur de
ignorantia circa statuta ordinariozum: &
tunc generaliter ignorantis excusat. etiā
si factum esset damnatum. nisi ignorantia
esset crassa. uel supina. Si uero loquimur
de statutis pape. si talia statuta includunt
factum damnatum &c. tunc ignorantia re
gulariter non excusat. Si uero talia statu
ta non includunt factum damnatum: tunc
probabiliter ignorantis excusat. Dicit in
secundo membro. regulariter propter quar
tam conclusionem. Nam ubi constitutio
etiam generalis requireret dolū expresse
uel tacite. tunc ignorantis excusantur. h
talis constitutio includat factum damna
tum. Et nota predicta. q: singularia & nul
libi inuenies ita bene & clare decisa. nec
quis q: de cetero errare poterit.

Appeditum. q. s. quarto. Que
ritur. Nunquid uouens simplici
ter si postea contrahit matrimo
nium possit erigere debitum sine peccato
mortal? Glo. in. c. si quis uorum. 27. q.
1. recitat quosdam tenere q solum prima
uice peccat mortaliter: sed non postea. qz
per matrimonium sequens uorum extin
guitur. Pro hoc allegat. c. d. uiduis. 27.
q. 1. r. c. rursus qui cle. uel uo. r. c. quod uo
rum. de uo. r. uo. re. li. 6. Hanc opinionem
uidetur tenere Host. r. d. Lar. in. d. c. rur
sus. Sed his non obstantibus uidetur di
cendum q talis uouens contrahens ma
trimonium nullo unq: tempore. nec pri
uice. nec deinceps possit erigere sine pec
cato mortali. quia tractus post primum
actum teneatur reddere. Ad quod proba
dum duo faciunt. Primo ponitur funda

mentum super quo fundant se. tenentes
primam opinionem. & confutatio eius.
Secundo ponitur auctoritates doc. ad
hoc. per que duo patebit ueritas huius
dubii. Quo ad primum. Fundamentum
istorum tenentium q ille uouens contra
bens matrimonium licet peccet prima ui
ce erigendo uel reddendo. postea tamen
potest erigere & reddere. est: quia bonus
matrimonii remouet quicquid est contra
rium matrimonio. qz est fortius uinculu
q sit simplex uotum. Et sic in summa ratio
eorum est qz per matrimonium consumma
tus sequens extinguitur. uel remouetur.
uel soluitur uotum antea factus per iura
supra allegata. & sic libere potest postea
& erigere & reddere. Sed fundamentum
istorum est falsum. quod probat. quia per
contractum matrimonium r. consummatu
nullo modo uotum prius factus extingui
tur. nec remouetur. nec soluitur. nec uoti
huiusmodi fit mortuum: sed solum exco
tio uoti prohibetur. Et hoc aperte tenet
Archi. in. c. si uir. 27. di. ubi format predi
ctam. q. & concludit firmiter q talis per
contractum matrimonii non absoluitur
a uoto. nisi in quantum ius matrimonii
impellit eum agere contra uotum. Arg.
optimum in. c. quanto. de iure iuran. ubi
dicitur q iuramentum debet seruari qua
ten? potest. sed ius matrimonii non com
pellit debitum petere. quia b libertatis
est. sed compellit eū solū soluere. Ideo dicit
dum est q potest sine peccato soluere. qz
ad hoc est obligatus. sed non potest sine
peccato erigere. quia facit contra promif
sum. & sic faceret contra conscientiam. &
edificaret ad gbenam. hec Archi. Nec iu
ra allegata per istos aliquid faciunt ad
propositum. Et nil aliud cōcludunt quo
ad hoc. nisi q uotum simplex impedit spō
salia de futuro. non autem dirimit ma
trimonium sequens. Et hoc tamen non
debet concludi q matrimonium sequens
extinguat uotum prius factus. Et pro hoc
facit quod etiam notant tenentes prima

opinionem q̄ talis uouens mortua urore
non potest aliam accipere: q̄ tale uotum
nō erat extincuz sed solum exequutio uo
ti. Et hoc norant. idem Archi. 7 Hu. 30.
q̄. i. d. 80. 33. q̄. ii. Amiqui. Et hoc quo ad
primum. Quo ad secundum hanc opinio
nem tenet Archi. in. d. c. si uir. Idem Jo.
an. in. d. c. rursus. Idem Vinc. Idē glo.
in. c. Agatola. 27. q̄. ii. Idem glo. in. c.
quidam. 2. c. placet. 7. Accedens. de cō
uer. coniu. Et Pan. pertransit sibi cum di
ctis glosis. Idem tenent Sco. Ri. Tho.
De. 7 ceteri theologi. in. 4. di. 38. Idē
habetur in sūma confel. Idem uidentur
tenere sūmiste. Et ut uides totus mōdus
abit post istam opinionem. que est funda
ta super optima ratione. Alio uero ut pro
batum est nullum habet fundamentum.
Quidam tamen nuntur has opi. reducere
re ad concordiam. sic. ut prima opinio
habeat locum quando quis solum perit
ad satisfaciendum suo appetitui. 7 sic non
posset erigere sine peccato mortali.
Secunda opi. habeat locum quando q̄s
si non peteret redderet se minus ouero
sūm alteri parti. maxime si ille qui fecit
uotum sit uir. Ista distinctio est optima
7 concludit totaliter pro opi. nostra. Nā
uult dicere q̄ si petit solum amore sui 7
sui contemplatione q̄ tunc peccat mortu
liter. si autem perit non sui contemplatio
ne nec ut principaliter satisfaciatur suo ap
petitui. sed amore 7 contemplatione mu
lieris quam uidet temptari ad hoc. uel h
perpendit ex nature conditione. pura q̄
scit naturam hoc rationaliter debere
petere. sciens tamen ipsam esse uerecun
de nature. 7 propter uerecundiam nō pe
tere. tunc ne sit mulieri uel alteri cōiugū
onerofus potest petere. hoc est uerissimū
7 equissimū. Sed dico q̄ taliter petens
dicitur reddere 7 non erigere. 7 hoc ex
presse tenet glo. in. d. c. uidus. ubi que
rit. Donec ambo coniuges uouisse q̄

nunq̄ erigent. Respondet q̄ bene tenet
matrimonium. q̄ uterq̄ potest reddere.
Sed quōmodo? Respondet cuz reliquus
non erigat. uterq̄ si sciat alterum in iuge
re nec posse erigere. s. expresse. reliquo de
bet cōmiseri. 7 uterq̄ reddere dicitur.
Ecce casus noster. Idem tenet Augu. de
ācho. sup. eplis Dau. ubi dicit q̄ triplici
ter uxor potest petere debitum. s. uerbi
expresse. Secundo ex signi demōstra
tione. Tertio ex nature conditione. Et nō
solum uir tenetur reddere debitum prio
7 lecūdo modo. sed etiā tertio modo uo
ri petenti ne sit sibi onerosus. Conclude
ergo q̄ talis uouens nullo unq̄ tempore
potest erigere debitum. quis post primū
actū teneatur reddere exactus eo modo
quo dictum est. Et hec opi. tenenda est.
primo q̄ tuta. alia periculosissima. secun
do q̄ rationalis: q̄ fundata super opti
ma ratione. alia irrationabilis. q̄ super
nulla ratione fundata. tertio esto q̄ pria
esset eque rationalis ut secūda. quod
tamen est falsum. a ihuc tenenda est no
stra opi. per theoticam Ho. 7 Ber. qui di
cunt q̄ quando utraq̄z opi. est rationali
lis. tunc sequenda est opi. habens plures
7 famosiores doc. Adodo ut probatuz est.
nostra opi. habet quasi sine comparatio
ne plures docto. numero. 7 famosiores q̄
alia. ergo indubie tenenda. Et hec nota.
quia alibi non inuenies ita bene discussa.

Impedimentum. 5. de cognatio
ne carnali. licet ad cognoscendū
arbozem consanguinitatis repe
riantur multi tex. 7 gloe ut sic. q̄ dilectio
7. c. si. de consan. 7 affi. ex quibus habent
due regule intransuerſalibus lineis qua
rum una est de collateralibus equalis li
nee que est h. collateralium in linea equa
li quōto gradu quis distat a cōmuni stipi
tentoto distant in uerse. uel sibi attinent.
hec regula est clara de se 7 non indiget
declaratione. Secūda regula est hec col

lateralium in linea inaequali quoto gradu remotior distat a comuni stipite: toto distat a quolibet descendenti ab eo per aliam lineam usque ad lineam equalitatis. Postea pro numero personarum apponitur gradus. hec regula habet in. d. c. q. dilectio. r. d. c. fi. r. tractatur diffuse per Job. an. r. per Jo. de deo in arbore consanguinitatis, tamen non reddunt rationem de dicta regula. Dicunt enim omnes q. quoto gradu remotior distat a stipite: toto distat a quolibet descendenti ab eo per aliam lineam. Da exemplum. Petrus qui a Job. an. ponitur in cella vacua distat ab abauo quarto gradu. ergo. Pe. distabit a propatruo qui est in linea transversali quarto gradu. Iste enim propatruus descendit ab abauo. q. est eius filius. Sic ergo pro patruus r. P. habent communes parentem ipsum abauum. Similiter filius propatruus distat quarto a. P. Similiter nepos propatruus distat a. P. quarto. r. tamen tam propatruus q. eius filius r. eius nepos sunt in linea inaequali respectu. P. quia. P. est remotior. Vellem ergo scire quare propatruus eius filius. r. eius nepos distent quarto a. P. nec per predictos sicutur declaratum. sed nouissime iuueni Vincencium hispanum in arbore sua consanguinitatis hoc optime declarare. Incipianus ergo sicut cum sicut predicam regulam a superiori cellula. s. ab abauo: sic abauus distat a. P. quarto gradu. ergo propatruus qui descendit ab abauo per aliam lineam. similiter quarto propatruus filius similiter quarto. r. sic de aliis. quod totum sic probat. Propatruus r. proauus sunt duo fratres. ergo sunt in primo gradu. sic ergo auus r. filius proauus distat secundum ab abauo. Pater. 3. p. 4. Similiter filius propatruus distat. 4. a. p. Probatio. Filius propatruus r. auus sunt duo nepotes. ergo in secundo gradu. q. filii sunt duorum fratrum qui sunt in primo gradu. ergo pater

distat a filio propatruus. 3. p. ergo. 4. filius nepos. pater distat. 4. a. p. Probatio. Nepos propatruus r. pater sunt pronepotes. ergo sunt in. 3. gradu. q. sunt filii duorum nepotum. qui sunt in 3o gradu. ergo. p. distat. 4. filius pronepos propatruus est in. 4. gradu cum. p. r. linea equalitatis. Probatio. Pro nepos propatruus r. p. sunt duo abnepotes. ergo sunt in. 4. gradu. q. filii duorum pronepotum. qui sunt in. 3. Itaque descende ad pronepotum qui distat a. p. 3. gradu. ergo patruus magnus qui descendit ab eo per aliam lineam similiter. 3. propatruus sobrinus. 3. filius eius similiter. 3. r. in linea equali. Demum pro numero personarum adiciatur gradus. In probatioe ista procede ut prius. quia patruus magnus r. auus sunt duo fratres. ergo in primo gradu. ergo pater distat 3o. p. 3. a patruo magno. r. sic de aliis. hec probatio colligit. 35. q. 5. c. ad sedem. h. l. in. r. ut facilius predicta possit intelligere. presuppone q. duo filii uel duo fratres sunt in primo gradu. nepos in secundo. pronepos in tertio. abnepos in quarto.

Papa in. 5. 4. Dicit Pan. de mere Bar. in extravaganti ad reprimenda. q. istud uerbum. licentia. cui ueniat a uerbo. licet. debet intelligi non de nuda uoluntate. sed ratione regulari. Idem dicit Pan. in. c. Canonum. de costis. de istis uerbis. sicut extimaueris. si tibi placuerit. r. similibus. Important enim arbitrium boni uiri. r. non propria r. nuda uoluntate. ut probatur in. l. fidei commissi. de. 3. r. l. Thais. §. sorore. ff. de fideicom. liber. ubi ter. notabilis. de uerbo placet. Idem de hoc uerbo. si tibi uidebit. uel prout tibi uisum fuerit. r. predicta faciunt ad multa. Unde querit Pan. in. c. significauit. de pe. r. re. q. ibi papa dicit Archiepiscopus obere imponere penam prout sibi uisum fuerit. Nunquid possit ad uoluntate sua penam imponere? Respondet q. no. Nam per h. uerbum si tibi uisus fuerit non datur libera potestas.

sed demorat boni viri arbitrium. ut notat glo. in c. ii. de cor. uicia. Et h̄ nota qz fac ad statuta ⁊ ad multas questiones. Idez die ⁊ forius de h̄ uerbo relinquo tue prudentie uel discretioni. In s̄ma oia vba exceptis istis uolo. liber. Arbitriū pleni. uel liberi s̄mportant arbitriū boni viri. ⁊ faciūt ad questionem que nunc de facto accidit. Quidam mercator locauit quendam factorem. qui factor petebat salariū ab eo. Mercator dixit sibi uole aliquid dare nisi prout tibi uideretur. ⁊ ita conueniunt. Accidit q̄ iste factor gerēs fideliter negocia mercatoris in tēpore inter eos cōuenio. lucratus ē multa. Cōpleto autē tempore cōuenio inter eos. predictus factor perit mercedē suam. mercator dicit q̄ est contentus dare iuxta pacta facta. Et uult dare quid modicū. econtrario factor dicit q̄ fideliter operatus ē in sua negociatōe. experientia teste. qz multa lucratus ē. ⁊ petit sibi dari salariū iuxta morē patrie ⁊ cōsuetudinē mercatorū. mercator ex aduerso respōdet fuisse cōuentū inter eos q̄ dabit sibi salariū prout tibi uisus fuerit. Querit quid iuris? s̄gnis patet ex p̄dictis. Nā h̄ uerbu s̄ tibi uisum fuerit uel prout tibi uidebit. nō importat nudā ⁊ liberam uoluntatem. sed importat uoluntatē ratiōe regulatā ⁊ arbitriū boni viri. Et sic iste mercator tenebit dare salariū honestū. ⁊ s̄m q̄ alii factores habere p̄ueuerunt. Ad h̄ facit lex. q̄ si nolit. §. qz assidua ff. d̄ edil. edic. Predicta intellige si fuit dictū simpliciter. uolo dare prout tibi uidebitur. sec⁹ si addita fuissent aliqua vba que habuissent restringere illud dictū ad nudā uoluntatē. ut puta si dixisset. Nolo tibi dare aliquid certi. nec tibi nec quātū s̄z solū tibi uidebitur. nec nolo alleges s̄ue rudinē salariorū aliorū factorū. uel uteretur aliis v̄bis p̄ q̄ ostaret q̄ uellet se referre ad nudā uoluntatē. qz t̄nc sec⁹. Nec obstat si dicat. Nōne iste mercator tenebit saltem

ex caritate ⁊ egrate dare illi cōpetens salariū? Dico q̄ licet de egrate teneat. nō t̄m de necessitate. ⁊ pot̄ ei dici. Parere legē quā tu ipse tuleris. Sciēt. n. ⁊ uolenti nō sit uol⁹ nec iniuria. Predicta et̄ faciūt ad casū quotidianū. h̄c enī multoties in regulis religiosorū ⁊ h̄m⁹ modi q̄ planus p̄nt disp̄sare s̄uicū. disciplinis ⁊ aliis ceremoniis ordinis prout eis uidebit. An debeat intelligi de nudā uoluntate. an uero de uoluntate supposita rōi. ⁊ iuxta arbitriū uel iudiciū boni viri. Et p̄dictis p̄z r̄sio. qz d̄z intelligi de uoluntate restricta rōi ⁊ iuxta arbitriū boni viri. Et ideo si disp̄saret sine cā peccaret. Tertio. p̄dca faciūt ad aliā q̄stionem. Cōp̄missum est in aliā quos. ⁊ data est potestas pronūciandi s̄m q̄ eis uidebit uel s̄m prudentiā suam. An intelligatur ut iudicent prout uoluerint. An uero de iudicio rationi supposito. Responso patet ex p̄dictis. h̄ nota qz faciūt ad multa.

Deculium. Dicunt in opere q̄ illud quod quis acquirit in militia computatur in castrensi peculio. Et sic illud quod acquirit miles secularis in militia dicitur castrense peculium. Quid autē de eo quod acquirunt milites maris? Nam etiā in mari quis dicitur militare. ut notat in. l. i. ff. de bo. pos. ex testa. mil. Bal. in. l. cū oportet. C. de bo. que li. Formatur hanc questionem. sed non soluit. Sed in. d. l. i. sic dicitur in classibus omnes remiges. ⁊ naute milites s̄m. Et ideo uidetur concludendum. q̄ illud quod lucratur remiges ⁊ naute ipuret in castrensi. Idem uidetur dicēdū d̄ patronis ⁊ aliis officialibus classium uel galearum ⁊ huiusmodi. Hoc tamen uidet limitandū ut dicit̄ ē in opere. q̄n̄ tales habent salariū de publico. ⁊ ex causa publica. secus si ex causa priuata uel non causa publica. uel non bono publico. Ex quibus inferuntur duo correlaria.

Primo q̄ remiges ⁊ naute uel officiales
quicūq; classū uel galeaz si haberent in
iustum bellū uel depredantē hos ⁊ illos
iniuste uel sine p̄tate. illud quod lucran-
tur non imputatur in castrensi. licet ha-
bean salarium de publico. q̄ non habet
diciū salarium ex causa publica uel bo-
no publico. Et enim ip̄o quod habent in
iustum bellum non potest dici q̄ sit pro
bono publico. secus ergo si haberent in
suum bellum. Secundo insertur q̄ si p̄e-
dici naute ⁊c. uel dice officiales etiā pa-
tronū classū uel huiusmodi nauigant pro
mercibus emendis uel deferendis ⁊ hu-
iusmodi. illud quod lucrantur non impu-
tatur in castrensi. q̄ tales non habent sa-
larium de publico. nec pro bono publico
nauigant. dico principaliter. licet scilicet
talis nauigatio possit uenire in utilita-
tem publicam. Et h̄ nota q̄ nona. ⁊ quo-
tidiana. Idem dicit in nauis ⁊ officialib⁹
classūz p̄adi uel aliorum summum. Et
q̄ dictum est in d. c. peculium. q̄ illud
quod lucratur aduocat⁹ dicitur quasi ca-
strense. non autem illud quod lucratur
procurator. Rationem differencie ut de p̄-
d. Aleran. de 3 mol. super Rubrica. C. de
procurator. ubi dicit post glo. hoc esse quia
officium procuratoris ē priuatum. officium
autem aduocati ē publicum ⁊ tenetur ra-
tione publica officii aduocare. ut l. Puto.
§. si quis. ff. de postu. Notarius autem di-
citur seruus publicus: ⁊ ideo uidetur ha-
bere officium publicum. Et ideo Baldus
in l. fori. C. de Aduo. di. in. dicit q̄ illud
quod querit notariū dicitur quasi castre-
se. si in salariis suis. secus fore in salariis
procuratoris ⁊ aliorum negotiantūz. Et
quod officium procuratoris sit officium
priuatum uidet Pano. in c. Aduersus. de
immuni. eccle. Nota etiam Bar. in l. Si
in potestate. C. de castren. pecu. lib. 12. q̄
res empta ex castrensi peculio dicitur esse
de peculio castrensi. ⁊ eodem modo de

profectio: ⁊ auentio.

Societas licet in opere dixerimus
aliquantulum de natura societatis
duorum fratrum quia tamen
ibi dicta plene non euacuant dictam ma-
teriam. decreui nunc claruis. ⁊ diffusius
eamdem materiam elucidare per quedā
notabilia. ⁊ quedam dubia. ut sic cōfesso
res inueniant uiam quam sequamur.

Primo ergo notandum est prout colli-
gitur ex notatis per Bar. ⁊ Bal. in l. si pa-
trius. C. cois. utri. iudi. Et per eundem
Bal. in addi. Bar. in tractatu de duobus
fratribus q̄ tres sunt species societatis.
Prima dicitur omnium bonorum. Se-
cunda omnis questus. ⁊ h̄m glo. in l. que-
stus. ff. pro so. questus dicitur lucrum.
Tertia dicitur societas certe rei uel certe
negociationis. Prima societas omnium
bonorum tunc est quando expresse agitur
q̄ sint loci omnium bonorum. ut est tex.
in l. 3. §. i. ff. pro so. ⁊ in l. cois. eo. ii. ⁊ isti
tales comunicant omnia que acquirunt
ex quacūq; causa laborando. uel negocia-
do: siue ex donatis: siue ex legatis. siue ex
hereditate ⁊ huiusmodi. Item stipēdia
que dantur militibus. l. qui stipēdia. C.
de procura. Et salaria quicūq; habentur
ex castrensi uel quasi. l. cum duobus. §. pa-
pi. ff. pro so. Item tenetur comunicare id
quod acquisiuit ex iniuria sibi facta. uel ex
lege acquirit. uel quicquid acquisiuit ex dā-
no suo ex portu illato uel filius suis. ut d. l.
cum duobus. §. locuz. Secunda societas
dicitur generaliter omnis questus. ⁊ lu-
cri. Et isti comunicant omnia que probe-
nunt ex opera. l. solertia alterius. sed nō
donationem simplicem. siue causa mortis
uel legata. uel hereditate. nec debita al-
terius. nisi que sunt causa questus uel so-
cietatis. Tertia dicitur societas certe rei
s. conuiuendi. quia uiuunt ad unum

panem et vinum, vel cerre negociationis, vel lucrorum que consequuntur, licet in diversis negociationibus vel operis ex quibus lucratur. Quis aliquando alter ponat operam, alter pecuniam, aliquando utriusq. De quibus hęc plura i. d. c. societas.

Secundo videndum est quomodo cognoscatur contracta societas inter fratres, vel alios simul habitantes, ita quod omnia lucra sint comunicata. Bar. in d. l. Si parvus, dicit quod quando plures fratres stant in simul, aut nullus negociatur, aut alter sic, et alter non, aut omnes negociantur. Primo casu non potest dici contracta societas, licet hereditatem paternam et maternam teneant simul et indivisam, ut l. cum duobus, §. si fratres, ff. pro so. et ff. famulher. l. ex parte, §. filius. **S**ecundo casu idem. Nam non potest videri contracta societas. Nam ex hoc ille qui negociatur magis videtur donare quam societatem contrahere, ut ff. pro so. l. c. Tertio casu dicitur quod si alter eorum est pupillus non potest intelligi cum eo contracta societas: quia hoc non potest expresse, ut ff. pro so. l. ut in conductionibus, ergo nec tacite, ut ff. loca. l. qui ad certum. Si autem uterque est maior, tunc dicitur quod si ponunt lucrum in communi quod ex hoc presumitur inter eos contracta societas, non tamen omnium bonorum: ut quidam dicunt, sed gratia questus illius mercantie, et quod sit contracta societas probatur, quia talis comunicatio questus non potest intelligi aliter fieri circa nomen et ius societatis, et ideo presumitur societas. Secundo quod presumatur societas questus illius mercantie tantum, probatur, quia actus nostri voluntarii non extenduntur ultra ea que geruntur, ut ff. de iur. actus pri. l. i. §. Titianus. Sed Bal. in dicta addi, quo ad primum membrum dicit quod etiam si nullus negociatur potest ex actibus apparere socialis effectus, sicut est inter nobiles qui non faciunt questuarias mercantias, tamen quecumque dona, quecumque salaria, qualcumque dotes

acquirunt, in communi conferunt. Nemo enim potest negare hos esse sociales actus, ex quibus presumitur intentio et voluntas, ut dicitur Ja. de are. Ris. et Oldra. Similiter dicit Bal. quod si unus negociatur, et alter non, tamen ille qui non negociatur, omnia que obveniunt sibi, puta ex redditibus prebende, vel ex dote, et huiusmodi ponit in communi, et sic faciunt hinc inde. Item presumitur societas etiam ex actibus in una mercantia vel arte, et alter in alia, ut in advocatis et tabellionibus. Nam lucrorum comunicatio est societatis sicut auctio, vel contractio. Nam huiusmodi actus inferunt societatem, quod ordinant ad ipsam. Idem si unus habet curam domus, et alius esset advocatus vel aliter lucratur, et poneret in domum videtur contracta societas. Idem dicit si unus est maior, et alter minor, et pupillus habet tutorem qui comitatur, et communicatur. Idem dicit quod si actus sunt uniformes, societas respicitur tantum ad questus qui veniunt ex ipsis, sed in actibus diversis tamen se varietate habentibus presumitur societas generaliter contracta. Nec considero an unus plus lucratur, et alter minus in hac generalitate societate, sed equaliter omnia sunt partienda, l. si socius pro filia, ff. pro so. hoc Bal. An autem opti. Bar. possit sustentari videbimus in primo sequenti dubio per Pan. Et ex istis duobus notabilibus patebit veritas multarum questionum. Et primo ponit duo fratres qui habebant hereditatem paternam indivisam contraxerunt ad invicem societatem simpliciter, et omnis questus et lucri, unus eorum lucratus est ex officio, vel ex meritis sue persone. An ista lucra teneatur communicare alteri fratri? **R**esponso patet ex predictis supra in primo notabili in secundo membro. Nam ista est societas questus et lucri. Non autem omnium bonorum, ideo ipse communicare tenetur lucrus quod provenit occasione bonorum patrimonialium et mercantie. Non autem quod provenit aliunde.

sed hoc lucrum provenit aliunde. ergo ꝛc.
Et b tener Pau. in quodam consilio qđ
scipit. In causa vertete. qđ ista lucra erit
sibi precipua. ꝛ nō cōcabit. quod probat
primo per. l. cum duobus. §. si fratres. ff.
pro lo. ubi habetur qđ si fratres tenuerit
hereditatez paternam indivisam ut emo
lumentum ac damnum in his cōter sen
trentur. quod aliunde questerunt in ꝑmu
ne non redigitur. quasi videatur contra
cta societas in bonis patrimonialibus. nō
autem in lucris aliunde obuenientibus.
Et maxime videtur hoc procedere in lu
cris questis ex officiis vel als ex merito
persone. Nam in istis lucris est speciale
qđ quantūcūqz duo contrahant societate
eriam expresse non intelligitur contracta
societas nisi in his que proveniunt ex que
stu seu industria personarū ut exercēdo
mercōnia ꝛ similia. Ea vero que prove
niūt ex meritis personarū nō veniūt in
societate simpliciter cōtracta. unde here
ditas: vel legata: seu donatiōes que defe
runtur unī ex sociis nō veniūt in cōi. ur. l.
Coiri. cū. §. ll. sc. ff. pro so. Salariū vero
quod defertur ratione officii provenit po
tius ex merito psonē qđ ex questu seu opa
socii. Facit. l. cui muneris. ff. de mu. ꝛ ho.
ꝛ quod notat in. l. i. ff. si mel. sal. mo. vi.
Hinc ē qđ quicquid lucraꝛ siluista. ex offi
citis publicis acquirit sibi ꝛ nō patri. ꝛ re
putat peculium quasi castre. ut in. l. si.
C. de inoffi. re. ergo fortius i casu pnti nō
debent dicta lucra pervenire in cōe nisi i
illa societate per expessum pactum fuerit
cōvētum inter fratres. Hoc idem sentit
apertius Spe. inti. de iudiciis. §. sequit.
v. quid si alter. ubi plus dicit qđ etiam si
unus ex fratribus fuit remorsus ab officio
propter insufficientiam suam. ꝛ alter sub
stitutus in locum suum. nō debet salariū
esse cōe. sed precipuum illius fratris sub
stituti in officio. Hoc idem videtur sentire
Bar. in. d. l. si patruus. ubi dicit qđ si ne
mo ex fratribus in cōi habentibꝛ negocia
tur. qđ non videtur esse ꝑtracta societas

in lucris aliunde eis provenientibus. licet
aliter videatur sentire Bal. Dicunt tamē
suum aperto iure non probat. Nec obstat
qđ ista lucra deputata sint in utilitatez bo
norum cōmuniū. qꝛ per hoc nō debet cen
seri qđ voluerit cōicare. Nam quicquid so
lus expendit de suo in re cōi potest in divi
sione illius rei illud repetere. ur. l. in hoc
iudicium. ff. cōi di. sicut videmus in casu
contrario. Si enim ex bonis cōibus do
tatur filius unius fratris debet i divisione
bonorum computari in portione contin
gente ipsum fratrem. ut notat Spe. l. d.
§. sequitur. in. v. quid si unus. ꝛ in. v. qđ
alter. Et idem in aliis expensis facis pro
utilitate unius duntaxat. ut notat Spe.
in. d. §. v. quid si unus ex coheredibus.
Et predicta maxime videtur procedere
in lucris questis per illum fratrem post
mortem fratris sui remanentibus ex eo
filiis impuberibus cūz quibus nō potest
dici contracta societas ut probatur in. l.
societates. §. si iuncta glo. Nec debet pe
sumi donatio maxime si habet filios. qꝛ
non est verisimile qđ dicitus frater habēs
filios proprios voluerit lucrum propriū ꝛ
tollere filiis ꝛ cōmunicare nepotibus ex
fratre. Et hec videtur de mente Bar. in
d. l. si patruus.

¶ Secundo quero. Si unus fratru sol
uit condemnationem: an alter teneatur
contribuere iure societatis? Responso ꝑꝛ
ex primo notabili. Nam si isti non sunt so
cii omnium bonorum. sed soluz questus
ꝛ lucri. tunc alter frater nō tenetur cōmu
nicare. si autem sunt socii omnium bono
rum tunc aut fuit licite condēnatus. ꝛ tūc
alter cōmunicare non tenetur. Aut fuit
condēnatus per iniuriam iudicis. ꝛ tūc
debet solvi de cōmuni. ut in dca. l. Cum
duobus. §. ibidem. ubi etiam habetur qđ
socius omnium bonorum non tenetur cō
municare que acquirunt illicite. Et per
contrarium potest primo inferri qđ ea
que acquirit socius omnium bonorum
licite ex quocūqz stipulo vel quacūqz causa

vel modo tenet alteri socio communicare. Tertio inferitur qd si unus ex dictis sociis fuerit condemnatus iuste & ex culpa sua, alter socius non tenetur ei contribuere. Adhuc ergo tenetur socius secunde specie, & hoc nota qd faciunt ad multa.

¶ Tertio quero, quid si unus fratrum iureretur aliquid ex incesione. An teneatur alteri fratri socio coicare? Responlio patet ex dictis in primo notabili. Nam si sunt socii omnium bonorum tenetur coiicare. Idem dicitur unus fecit debitum licite quodcuq; sit illud tenetur alter frater pro portione sua. Nam sicut dicitur est si socius omnium bonorum tenetur coiicare quicquid licite acquisiuit. sic a contrario alius socius tenebitur ad debita licite contracta per alterum sociorum. Et ideo si unus fratrum maritat filiam alter frater tenet contribuere. Idem si unus militat alter frater debet contribuere. Et idem dicitur in similibus. ut dicit Bal. in dicitur addi. qui pelydit qd ubi apparet qd sunt socii omnium bonorum eadem per omnia dicenda eunt que in extraneis sociis dicuntur. que esset participanda prospera & aduersa. Secus si non essent socii omnium bonorum. quo casu intellige Spe. in. d. §. sequitur.

¶ Quarto quero An factum unius fratris noceat alii quando sunt socii omnium bonorum. puta. Sunt duo fratres oium bonorum socii. Unus emit quandam gambellam a coi. & promittit certam penam. Alter frater uenit contra illud contractum. Queritur an per hoc incidat in penam? Responder Bal. ubi supra. qd non: qd ille qui contrahent non incidit. qd non obligatur. ut. ff. pro so. l. i. ius societatis. sed alter qui est obligatus non incidit. quia no contrahent.

¶ Quinto. Erant duo fratres. unus diues. alter pauper. Diues posuit i societate. x. Alter pauper posuit opera psonale. & cu diu durassz societatis. calu oia pierit. Queritur. An ille qui posuit operam tantum teneatur alteri fratri qd aliquid? Et

videtur qd teneatur ad dimidiam capitulis. ut. l. cum duobus. §. incoeida. ff. pro so. & hoc tenet Ja. de are. in. l. i. c. pro so. licet glo. ibi aliter sentiat. de hoc dicitur in opere. c. societas. §. r.

¶ Sexto An cingula parle: & uestimenta preciosa que facit pater nurui impuientur in partem filii? Responder Bal. ubi supra qd sic. s. quantum ualent nunc. no aut quantum fuerunt empra. qd tunc res non presumuntur donate sed pmodate. ut. ff. como. l. i. ut cerro. §. interdum. Nisi magis dignitas & diuitiarum tumultus faceret presumi contra. ut. l. filius. ff. de uona. An autem uestimenta preciosa. uel uilia & localia que dat uir uxori debeant esse uxoris uel hereditum mariti. Et an enca ma facta uxori a sanguineis uiri uel uxoris sint ipsius uxoris. Et an uestes luges facte ab heredibus mariti sint uxoris. Vide supra. c. Donatio primo. §. 32. 33. & 34.

¶ Septimo Utrum lucrum uxoris alterius fratris sit coicandum? Responder Bal. in l. si uxorem. c. de condi. inier. 7. d. Ubal. de perusio. in. l. cum duobus. ff. pro so. qd aut mulier casdem opera facit sicut homines in laborando. & sic ipsa debet habere partem lucri & diuidetur in capita. Aut uxor exercet aliquam artem uel mercantiam. uel est obsterrix. uel cirugica. Et tunc i ponebat omnia lucra in comuni. & similiter uir cotracta est societas. quia mulier cum uiro potest contrahere societatem sin eundem Bal. Et sic lucra erunt comunia. Aut uxor tenebat separatim lucrum. uel ex aliis coniecturis apparebat qd nolebat contrahere societatem. tunc de operis comibus obsequialibus que fiunt a mulieribus in domo sin qualitate personone. ut facere lectum. cognam & similia non potest lucrum consequi. qd tenetur operari in domo in qua recipit alimentum. ut uult gl. in. l. Sicut. ff. d. operis li. Imo si desisteret a talibus obsequialibus operis que erant iouis pp facienda arte.

pars lucri talis artis debet cōicari cum
uiroz: aliis fratribus sūm iudicium boni
uirū. Et hoc uerum nisi haberet alimenta
iure legati. qz tunc non tenetur operari i
domo dānnum talia alimenta sūm Bal.
in. l. Satio seio. ff. de ali. le. r Ang. in. l. i.
C. de legi. here. r i. l. i. cū dor. ē. ff. io. ma.
Si autez ultra talia obsequialia exerceat
aliquaz artem. r in ipsis lucratur: potest
sibi retinere rangi propriū. r non cogitur
cōicare. Et hoc facit ad notata i opere.
c. ecclesia 2°. §. 3. Et qz supra fu mentio d
iudicio boni uiri. Ideo querit quid intel
ligatur per bonum uirū. Et erit octaua
questio in ordine

Octauo Quero. qz sepe in iure dicit
aliquid relinqui arbitrio boni uiri. quid
intelligat per hoc. Glo. in. c. statutum. d
relicto. li. 6. Dar duas so. Pria ē 3mo.
qui intelligit per bonū uirū iudice ecclesia
sticu illius loci. Secūda est 2o. qui dicit
qz quādo dicit requirēdū arbitriū iudi
cis. i boni uiri. r sic intelligitur. l. conti
nūs. §. cū ita. ff. de uerb. obli. Et in hac
so. uidet residere glo. que ē ultimo loco.
r in. d. §. cū ita est ter. clarus de hoc. 3bi
enim ter. exponit. iudicē. i. bonū uirū. Sic
legiste faciūt regulam ex isto ter. qz uir bo
nus r iust⁹. iudex a lege uocat. qz est iud⁹.

Nono Quid si unus fratru doraui si
llas alterius fratris cictis r patiens? Re
spōsio facit ex primo notabili r ex prima
q. Nam si isti sunt socii oīum bonoz tūc
alter frater tenetur ptribuere. Als secus.

Decimo Utrum cum fratres stant
simul post mortē patrie. r unus de fructi
bus laborū suoz. uel de aliis bonis possit i
domo pro coi uictu possit repetere illud
plus in diuisione? sz. d. Ubal. ubi supra.
qz illi qui extit sūm sui. nisi scia sit socie
tas in illis. Si autē sunt cōsumpti. tunc si
inter eos erat cōtracta societas pūuēdi.
qz uiuebant ad unū pacem r unum. tunc
non habetur consideratio ad illud pl⁹.
qz societas iur cōsumpti intelligunt.
ut i. c. si duo fratres. de frate nouo bñ.

inuesti. in. ut. sen. Et hoc nō ratione fra
ternitatis uel cohabitatiois. sed cōis mē
se sūm Bal. ubi. Et hoc facit ad fratres quo
rum unus habet maiorē familiā alterio.
Si uero societas conuendi non erat inter
eos pura. qz unus minor inter quos non
contrahitur societas. ut dicitur est supra in
secundo notabili. uel alter furiosus: uel
prodigus cui erat interdicta administrā
tio. uel monachus r similes. r tūc expēte
nō imputantur inter fratres que sunt fa
cte pro alimentis nisi protēstet qz nō inten
dit donare. ut i. nensenus. ff. de neg. ge.
uel nisi qz redditus cōes erat sufficientes
ad alimentā. sed contulerat frumentū ut
melius uenderet. uel qz naturali caritate
non tenebat alimentare. ar. l. i. ff. de pe.
he. e. Itē quādo ille qz fecit impensas non
pauperio. ut notatur in. l. alimēta. C. de
neg. ge. sūm Ja. butri. qz prima caritas in
cipit a se ipso. Et sic Bal. in. l. i. patrono.
C. de neg. ge. r de rusticis quozū unus
multa possit in domo pro alimentis qz pōt
petere: quando in filius alimentatis non
erant opere equales corres pondētes ali
mētis. quia cōter rustici sūm pauperes r
raro habent pecunias. ideo non psumū
tur donare: cum ipse nō habeat supflua.

An autē lucrum quod facit unus fra
trum cum pecunia hereditaria mercādo
sit cōicandum cum aliis fratribus. uide i
opere. c. societas. §. 32. r 33.

Undecimo Pone. Sunt duo fratres
unus maior alter minor. Maior admini
strauit bona minoris cōi nomine. An ta
lia facta cōmuni nomine per maiores de
beant per fratrem minorem approbari?
Ro. in quodam cōsilio quod incipit. Om
nipotētis postulato suffragio. dicit qz ut
liet gesta per maiorem minor frater ge
sta habere tenetur. ff. de nego. gest. l.
Domponius. Ea uero que uainose
gesta sunt: rata habere non tenentur.
Quinto dico qz ea dānna que dolo uel
lata culpa huius maioris administrāns
ipsi cōmuni patrimonio illata sūm pte

Circa secundum dico presupposito
q*uod* ipsi fratres habitauerit simul: eorumq*ue*
bona c*o*icauerunt ac lucra: q*uod* ab illo tem
pore quo inceperunt bona sua c*o*icare &
lucra: intelligitur inter eos contracta so
cietas tacite. ut uult Bal. in l. si patris.
C. comunia uiriusq*ue* iud. Et ab illo tem
pore circa diuisio est facienda in capita.
quia hoc est de natura societatis. l. si n*o*
fuerint. ff. pro so. uerum q*uod* unus ex istis
fratribus habebat duos filios: qui quot
tidie uacabant circa negocia comunia.
Dico q*uod* iste pater istorum duorum filio*rum*
cepta parte sua in capita diuisa debet ha
bere respectu illor*um* filio*rum* laborantium
salaria que uersimiliter lucrarentur: si
ipsi filii cu*z* aliis dieo tempore comunio
nis starent. Que quide*m* salaria tarabun
tur per duos homines eligedos per iudi
cem. Et hoc in bonis post mortem ipsi.
D. patris quesitis. Nec possumus dicere
q*uod* ipsi duo filii illius fratris debeant ha
bere de bonis ipsis postea quesitis equa
lem portio*ne*z sicut & pater eorum: quia
ipsi n*o* conueniunt in societate fuisse t*em*pore
uite eorum patris: q*uod* nulla bona c*o*icau
erunt prout pater eor*um* c*o*icauit. sed per so
nas eor*um* circa negocia c*o*ia c*o*icauerunt.
ergo pro laboribus eor*um* debet habere
stipendium & comodum.

Circa tertiu*m* est uidendum. An post
mortem alterius fratris qui habet duos
filios: ipsi duo filii steterint in comunio*e*
eor*um* eorum patris c*o*icando bona eor*um*
patris cui successerunt. Nam prima socie
tas erat dissoluta morte patris ipso*rum* duo
rum filio*rum*. per ter. Adeo. ff. pro so. Quo
casu per illud t*em*p*u*s quo iuice steterunt edi
cates bona & lucra. debet de bonis ques
itis illo t*em*pore fieri diuisio in capita & non
in stirpes. De bo*is* uero. D. patris illo*rum*
quatuor filio*rum*. & de bonis post mortem. p.
patris quesitis stant*ur* ipsi quatuor siml
in c*o*ione obferri diuisio in stirpes & n*o*
in capita. Reseruat*ur* ipsis duobus filiis
nepotibus salariis prout supra.

Circa autem fructus pendentes in
possesionib*us* quas tenet ad colonia*m*. Di
co q*uod* si boues erant c*o*es: deductis expen
sis: & fieri diuisio in capita & n*o* in stirpes.
hoc uoluit Bar. in suo c*o*silio incipiens.
Ticia cellus. Et Bal. in add. ad Bar. in
tractatu de duobus fratribus. dicens q*uod*
debemus considerare q*uod* fructus possunt q*uod*
cipi triplici modo. P*ri*o r*o*ne operarum
exhibitari a p*ro*ntis istor*um* fratru*m*. Secun
do r*o*ne operaz exhibitari a bobus. Ter
tio r*o*ne scis & aliaz expenaz faciay in me
tiorib*us* & silibus. Lu*er*go de diuisione di
ctoru*um* fructu*um* tractet. hic erit ordo. ut p*ri*
mo detrahatur de dictis fructib*us* o*mn*es ipen
sa ab eis facta. Et si impensa sunt facta pro
equali portio*e* a dictis fratrib*us* & nepoti
bus. ita i c*o*i & pro equali portio*e* reuicra
tur. Null*u*s e*st* n. casus in quo talis deductio
n*o* fiat. ut. ff. sal ber. l. fidus. It*em* sic bo
ues s*un*t c*o*es: ita illud q*uod* e*st* acceptu*m* r*o*ce opa
ri exhibitari a bob*us*. c*o*iceat pro ea p*ar*te p*ro*
qua boues s*un*t c*o*es: q*uod* res c*o*is acquirunt
d*omi*nis pro ea portio*e* pro quas s*un*t d*omi*ni. ut. ff.
de acq. re. do. l. Per suu*m*. i. si. De residuis
fructib*us* & fieri diuisio in capita. ita q*uod* gli
bz habeat portio*ne* su*am*. t*am* patri q*uod* nepotes
Lu*er* n. fruct*us* cedunt ex op*er*is. illud q*uod* q*uod* lu
cratur ex op*er*a sua & habere precium. l.
Lum duobus. §. si fratres. ff. pro so.

Et p*ro*dicta o*mn*ia c*o*clusiue p*ro*trigedo di
cas p*ri*o circa prima*m* societate*m* q*uod* e*st* o*mn*ib*us* bo
no*rum*. q*uod* un*u*s socior*um* tenet alteri c*o*icare o*mn*ia
lucra: & q*uod* q*uod* sibi obuenit quocunq*ue* t*em*p*or*e & m*o*
licito. Sec*u*do a p*ri*o si un*u*s socior*um* tenet ob i
ta q*uod* q*uod* lucra: alter socior*um* eti*am* tenet ad
ea equali portio*e*. T*er*cio si un*u*s socior*um* c*o*i
sit maleficiu*m*. alter n*o* tenet p*ro*tribucere p*ro*
c*o*denat*o*ce solueda: nisi maleficiu*m* fecisset p*ro*
c*o*i utilitate: scietur socius & acceptand*us* i
c*o*i e*st* utilitate. q*uod* sic erat c*o*e. q*uod* ex quo
sp*o*te susceperit lucru*m* habuit & d*omi*ni p*ro*
nationis. Si uo ignozater acceptauerit
lucru*m* factu*m* iniuste: t*em*p*or*e socius aufert illud
& satisfacet. l. Si igitur. ff. pro so. Et sic
etiam ipse solus soluet condemnatione*m*.

Et licet de iure ex quo coicavit lucrum il-
licitum non possit illud auferre nisi post
condemnationem. l. Quod enim. ff. pro so.
Tamen qm sacerdos unungit ei ut. Parissa
ciar illis quos legit. intelligit no solus his
coicetata. sed etia snia lata. r sic preceptu
sacerdotis e snia fm do. in. c. si. d. sepul.

Circa secunda specie. s. questus r lucri.
Dico q alter socioz tenet alteri in his
que proveniunt ex questu. s. el. i. industria.
ut exercedo mercionia r similia. Ea ve
ro que proveniunt ex officio uel meritis
persone no veniunt in societate simpliciter
pcta. unde hereditas. uel legata que dese
runtur uni no veniunt in coi. Idem dic o
salaris que deseruit uni ut pro salario ad
uocatiois: Tabellionatus: r huiusmodi.
Secundo dico pro contrariu q unus socio
rum non tenet ad debita que alter socio
rum contraxit aliunde. etia si licite contra
xisset. ut qz maritavit filia: uel militavit. u
tenuit filium in studio. Multo minus te
nebit de debitis modo illicito contraxis
nisi in casu dicto supra i primo membro.
Tame sicut unus socioz tenetur coicare
lucra alteri occasioe societatis facta. ita
alter tenetur alteri ad dāna que alter so
cioru passus est. quando societas fuit cā
proxima r immediata dictoz damnorum.
Als secus. ut in. d. l. cuz duobus. §. qdā.

Circa tertia specie dico q isti locu
tenentur alter alteri ad lucra r damna q
evenest occasione illius negociatiois vel
mercantiarum de quibus adinvice pacti
sunt. eodem tamen modo quo dictuz est
in secundo membro. De aliis autē lucris
r damnis aliunde provenientibus unus
alteri no tenetur. Adde tamē q predicta
omnia vera sunt. nisi per speciale r expres
sum pactum aliter inter eos sit cōventū.
Nam tunc observari dōent si sunt licita.

Altimo nota q si esset aliqui fratres
qui simul conviverent ad unum panem
r vinum r haberent hereditatem patris
nam indiuifam: uel huiusmodi. r aliter
non contraxerunt societatem ad inuicez.

Si unus lucraretur ex industria sue per
sone. ut quia est artifex: uel iur ad navigā
dum. uel ad faciendū lateres r huiusmo
di. quod lucratur erit sibi precipui: etia
si pater uiueret. Tamen uiuente patre
usufructus talium lucroru erit patris.
Post mortem uero patris erit tale lucru
filii tanq aduentionis. non coicabit. Si
tamen alii fratres stantes domi expende
runt i patrimonio: ut pater collegedis fru
ctibus: uel aptandis uicis: uel huiusmo
di. alter frater absens tenetur contribuere
re si uult habere partem suam. Idem dic
si dicti fratres stantes domi laborabat
propriis manibus possessiones r huiusmo
di habebunt salaria sua. Et hec nota. qz
alibi non inuenies ita bene discussa. Et o
cetero errare non poteris.

Estamentum. p. 10. §. 6. ubi tra
ctatur an filius. possit testari.
Adde quod notat Bar. in aut. ut
liceat matri r auie. col. 8. ubi ex glo. ibi
inserta tria. Primo q filius. non potest
testari quantum ad proprietatem de bo
nis aduenticiis in quibz queritur usufru
ctus patri. r de hoc est casus in. l. pe. C. q
rest. fa. pos. Secundo q filius. non pot
testari in bonis in quibus patri non que
ritur usufructus. Ita notat glo. b. Ter
tio q filius potest donare causa mortis si
ne patris consensu bona in quibus patri no
querit usufructus. Quarto. Adde unus
singularissimū quod habes i. d. §. 4. s. q
filius. etia in potestate patris pot testari
inuito patre de bonis aduenticiis etia ad
no pias cas: r si ad minus suscipiat pri
mam tonsurā. qz tūc illa aduenticia sūt
castrensia uel quasi. Quinto. Idem dic si
iste filius. efficeretur religiosus. qz tūc
tam de bonis aduenticiis aduenticiis
ingresso q post. potest testari etiam inui
to patre. etiam ad non pias causas eadez
ratione. De hoc uide in opere. Clericus.
4. §. si.

Deo **G**ratias **A**men.

